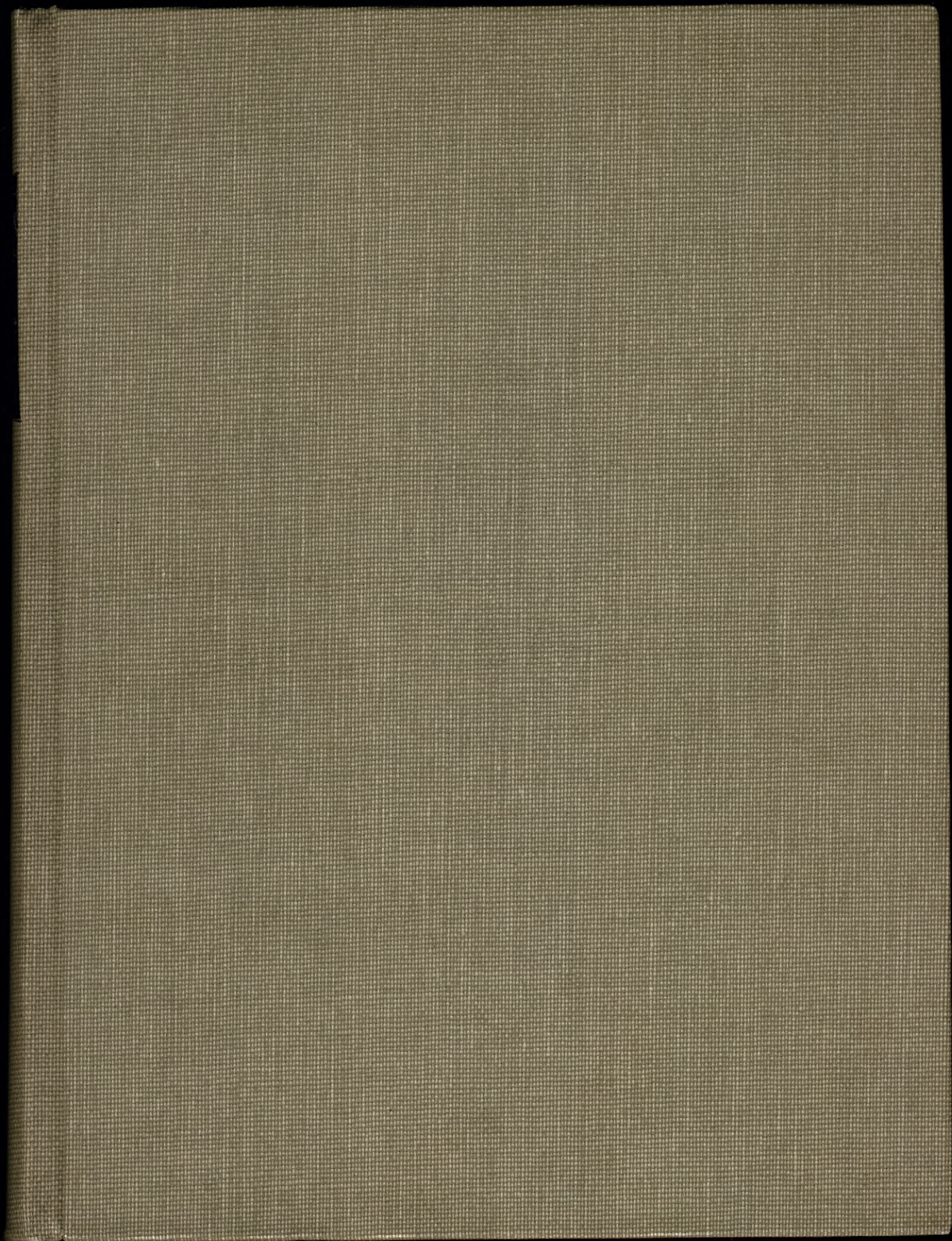

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBOR

Biomedicinska biblioteket

PERIODIKA

ACTA

<Göteborg.
Hälsovårds-
nämnden.>

**GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMND
ÅRSBERÄTTELSE**

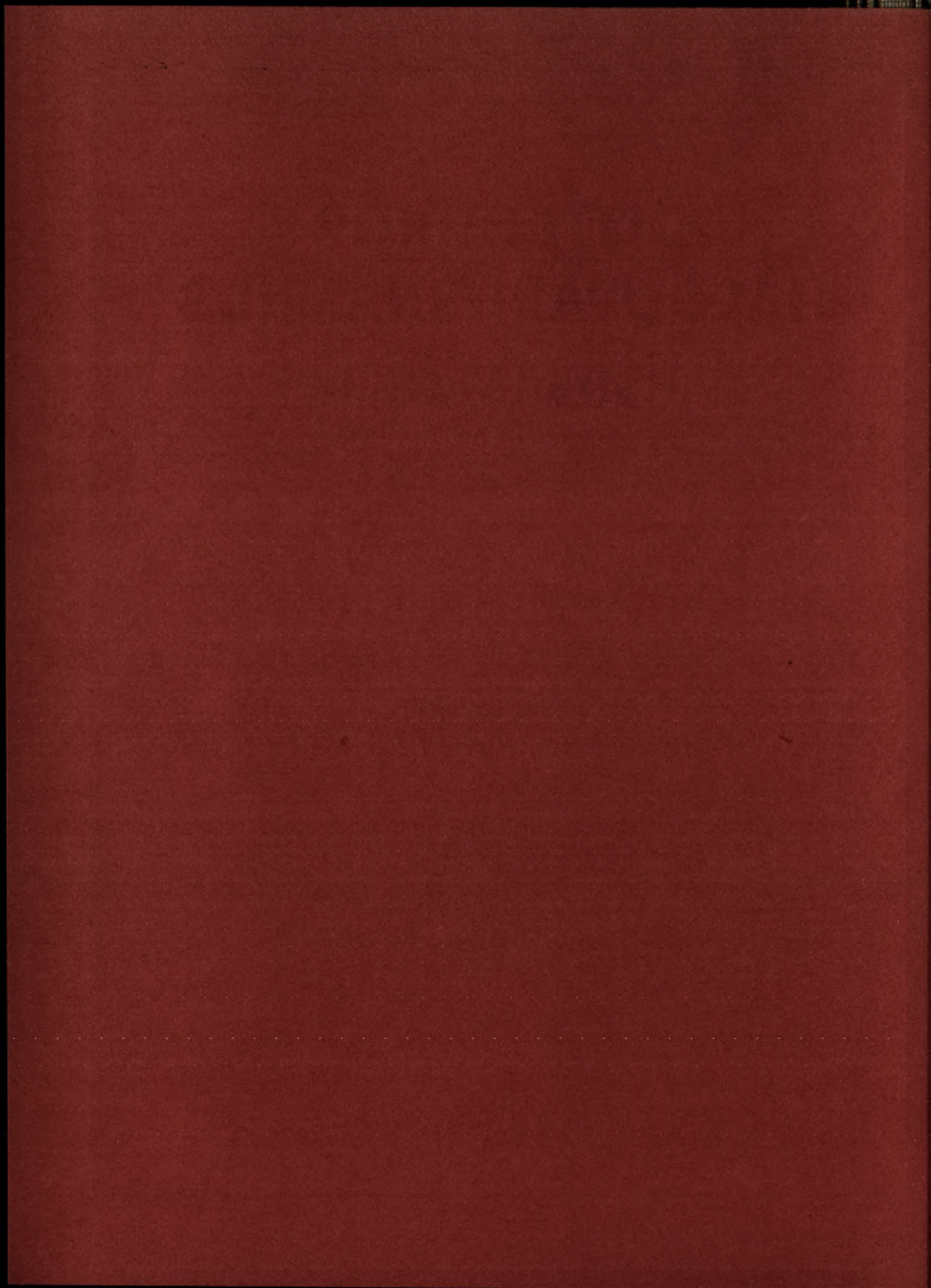
**FÖR ÅR
1932**

**DEL I
SAMFÄLLDA NÄMNDEN OCH FÖRSTA AVDELNINGEN**

**UTARBETAD AV
GÖSTA GÖTHLIN
FÖRSTE STADSLÄKARE**

**GÖTEBORG
A. LINDGREN & SÖNERS BOKTRYCKERI
1933**

GÖTEBORGS HÄLSOVÅRDSNÄMNDENS ÅRSBERÄTTELSE

FÖR ÅR
1932

DEL I
SAMFÄLLDA NÄMNDEN OCH FÖRSTA AVDELNINGEN

UTARBETAD AV
GÖSTA GÖTHLIN
FÖRSTE STADSLÄKARE

GÖTEBORG
A. LINDGREN & SÖNERS BOKTRYCKERI
1933

MEMORANDUM

TO THE DIRECTOR

FROM THE ASSISTANT ATTORNEY GENERAL

RE: [Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

INNEHÅLL.

I. Hälsovårdsnämnden.	
1. Samfällda nämnden och första avdelningen	7
2. Hälsovårdsnämndens inspektions- och arbetspersonal ...	7
3. Bakteriologiska laboratoriet.....	8
II. Hälsovården.	
1. Allmän renhållning... ..	8
2. Diverse lokaler och anordningar där renhållningen m. m. övertakas	10
3. Begravningsplatser.....	10
4. Bostäder	11
5. Vatten	12
6. Näringsmedel. Kemiska kontrollanalyser	13
7. Fabriker och näringar	16
8. Anordningar till smittosamma och parasitära sjukdo- mars förebyggande.....	16
9. Barnavårdsverksamheten	22
III. Sjuklighet och sjukvård.	
1. Sjukligheten i staden	23
2. Den allmänna sjukvården i staden	24
3. Sjukhus och polikliniker	25
4. Barnaföderskors vård	25
5. Apoteken	26
6. Rättsmedicin	26
IV. Befolknings- och dödlighetsstatistik.	
1. Folkmängd, nativitet, mortalitet.....	27
2. Dödsorsakerna.....	29
V. Utdrag ur hälsovårdsnämndens räkenskaper	61

INDEX

1. Introduction

2. Theoretical background

3. Methodology

4. Results

5. Discussion

6. Conclusion

7. Appendix

8. Bibliography

9. Index

Förteckning å tabeller.

- Tab. 1. Renhållningsanordningar o. d. i Göteborg pr 31 dec. 1932.
- » 2. Av hälsopolisen anhållna och oskadliggjorda födoämnen under år 1932.
 - » 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett under år 1932.
 - » 4. Försäljnings-, tillverknings- och näringslokaler den 31 december 1932.
 - » 5. Sammandrag av resultaten från under år 1932 utförda undersökningar av mjölk och grädde.
 - » 6. Födelsor i Göteborg år 1932, med fördelning på månader.
 - » 7. Födelsor i Göteborg år 1932, med fördelning på församlingar.
 - » 8. Befolkningens rörlighet inom Göteborgs stads församlingar år 1932.
 - » 9. Dödligheten i Göteborg år 1932 inom den mantalsskrivna befolkningen, uppdelad i församlingar.
 - » 10. Dödsfall och dödstal i Göteborg månadsvis åren 1928—1932.
 - » 11. Obligatoriskt anmälda smittosamma sjukdomar i Göteborg månadsvis år 1932.
 - » 12. Vissa smittosamma sjukdomar i Göteborg åren 1923—1932.
 - » 13. Antalet dödsfall i Göteborg i smittosamma sjukdomar samt i de viktigare sjukdomsgrupperna åren 1923—1932.
 - » 14. Uppgift från 12 distriktsläkare månadsvis ang. av dem iakttagna sjukdomsfall i Göteborg år 1932.
 - » 15. Dödsfall i Göteborg år 1932 med fördelning efter dödsorsak, ålder och kön.
 - » 16. Dödsfall i Göteborg år 1932 med fördelning efter sjukdomsgrupper, månader och kvartal.
 - » 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1928—1932.

I. Hälsovårdsnämnden.

1. Samfällda nämnden och första avdelningen.

Som *ledamöter av samfällda nämnden* (hälso- och sjukvård) ha under året fungerat:

t. f. sjukhusdirektören H. Höglund ordförande, prosektorn d:r C. O. Forselius v. ordförande, direktören A. Hagberg kassaförvaltare, förste stadsläkaren G. Göthlin, polismästaren E. Fontell, fru N. Ahlström, portvakten A. Andersson, leg. läkaren E. Belfrage, riksdagsmannen E. Frankenberg, avdelningschefen H. Johansson, sjukkontrollanten E. Kristensson, kamrersassistenten I. Leandersson, ingenjören A. Törnblom och ombudsmannen O. Wangson.

Som *ledamöter av första avdelningen* (hälsovård) ha av ovannämnda personer fungerat:

H. Höglund ordförande, A. Hagberg v. ordförande, förste stadsläkaren, polismästaren, E. Belfrage, E. Frankenberg och H. Johansson.

Första avdelningens arbeten ha påkallat 12 ordinarie och 2 extra sammanträden och ha protokollförts under 1,486 paragrafer. Nämndens huvuddiarium upptager 1,203 ärenden. Flertalet ärenden av mindre vikt ha diarieförts å de hälsovårdsavdelningar, där de handlagts.

2. Hälsovårdsnämndens inspektions- och arbetspersonal.

Vid nämndens *allmänna avdelning* ha tjänstgjort en kommissarie och tio tillsyningsmän. Fem av dem ha förestått var sitt distrikt för den allmänna hälsovården och tre ha handhaft desinfektionerna. En av distriktsföreståndarna har övat tillsyn över hotell och natthärbergen och en annan har kontrollerat rakstugor och frisérsalonger.

Den *kommunala yrkesinspektionen* har fullgjorts av därtill särskilt förordnad tillsyningsman.

Vid *matvarukontrollen* har under stadsveterinären tjänstgjort en förste tillsyningsman samt fem ordinarie och fyra extra tillsyningsmän.

Den *hamnhygieniska avdelningen*, som därjämte svarar för desinfektions- och avlusningsanstalterna samt kreaturskarantänen, har tillgodosetts med en förste tillsyningsman samt nödig extra personal, som måst något växla med arbetet.

Vid *bostadsinspektionen* har under sundhetsinspektören arbetat tre inspektriser.

Vid *dispensärcentralen* har under dispensärläkaren arbetat dels en extra läkare dels sju tuberkulossystrar för det allmänna arbetet och en för ben- och ledgångstuberkulos. En del arbetskraft har kunnat disponeras från dispensärcentralens sjukavdelning.

3. Bakteriologiska laboratoriet.

Laboratoriet har under året utfört följande bakteriologiska och serologiska undersökningar:

Wassermann-prov 16,330 st., difteriprov 4,038, agglutinationsprov (tyfoid, paratyfoid, dysenteri, undulans, tularemia) 2,675, div. undersökningar rör. tyfoid, dysenteri och undulans 1,578, blododling å varbakterier 168, malariaprov 3, prov å tuberkelbaciller 1,987, odling av tbc-baciller 757, div. bakt. undersökningar av urin, var, punktat m. m. 2,788, sedimentundersökningar 1,804, div. vaccineredningar 418, Calmette-vaccin, färdiga satser 37, marsvinsprov 476, blodkroppar och hämoglobin 345, Weberprov 21, sänkningsreaktioner 154, bakt. födoämnesprov 8, auto-klavprov 17, colititrering av vatten 1,380, bakt. odling av vatten 2,872, Aschheim-Zondeks reaktion 113 st. — Summa 37,969 undersökningar.

II. Hälsovården.

1. Allmän renhållning.

a) *Avträden, vattenklosetter, urinoirer.*

Under senaste femårsperioden ha pr ^{31/12} befintliga avträden och vattenklosetter fördelat sig sålunda:

	1928	1929	1930	1931	1932
Torrklosetter, hämtade av renhållningsverket	16,576	15,617	14,953	14,357	13,722
därav våningskärl	1,722	1,456	1,358	1,257	1,016
» gårdskärl	14,854	14,161	13,595	13,100	12,706
Hämtningar i medeltal pr kärl och år	39,8	39,7	39,6	40,2	38,8
Vattenklosetter	24,216	28,455	32,498	36,167	39,308
därav anslutna till tank	932	870	855	841	794
Fastigheter, inom vilka (delvis) finnas torrklosetter	4,714	3,854	4,961	4,935	4,766
Fastigheter, inom vilka (delvis) finnas vattenklosetter	3,378	3,509	3,832	4,145	4,591
Fastigheter där renhållningsverket hämtat latrin	4,046	3,779	3,677	3,498	3,410

Från hälsovårdsnämndens sida har anmärkning gjorts mot 1,972 avträden (uppsamlingskärl 59, urinbleck 684, cementplaner 56, rengöring 943, ventilation 14, andra brister 216).

Vidare har anmärkning måst framställas mot 478 urinoirer (golv 56, invändig beklädnad 151, avlopp 65, renhållning 183, andra brister 23).

Sundhetsinspektören godkänner å nämndens vägnar nyanläggningar av vattenklosetter samt sådana torrklosetter, som uppställas lägre än markens yta.

b) Gatu- och gårdsrenhållning.

Permanentbelagda gator renhållas av fastighetsägarna. Gaturenhållningen övervakas noga och kan betecknas som mycket god.

Torg, öppna platser och allmänna områden skötas i huvudsak av renhållningsverket. Makadamgatornas renhållning handhas av gatu- och vägförvaltningen, dock med undantag för gångbanornas sopning och snöns bortforsling, vilka åvila fastighetsägarna.

Under senaste femårsperioden har gårdsrenhållningen ombesörjts sålunda:

	1928	1929	1930	1931	1932
Fastigheter där renhållningsverket hämtat latrin eller avfall	6,571	6,821	7,082	7,300	7,521
Fastigheter där enskilda ombesörjt renhållningen	1,487	1,580	1,717	1,971	1,988
Fastigheter där renhållningsverket utfört sophämtning	6,272	6,533	6,729	6,901	7,145
Renhållningsverket hämtat i m ³ pr individ och år	0,532	0,599	0,633	0,685	—
Gårdsbrunnar, som rensats av renhållningsverket	12,684	12,719	13,015	13,330	13,601
Antal rensningar pr brunn o. år	9,2	8,5	8,2	8,5	9,3

Av de sopor, som renhållningsverket uppsamlat, ha 55,5 % använts till utfyllnad, 28,2 % ha förbränts och 16,3 % ha försålts.

Mot gårdar har anmärkning framställts i 948 fall (cementering 62, stenläggning 89, planering 29, avlopp 85, renhållning 403, andra brister 280).

I fråga om sopkärlen och deras omgivning ha gjorts 622 anmärkningar (uppställningsplaner 234, sopkärl 265, otillräcklighet 44, rengöring 48, andra brister 31).

c) Avledning av spillvatten.

I stadens ytterområden finnas ännu öppna diken, till vilka kringliggande tomters underjordiska avlopp tills vidare måste mynna. Nämnden föreskriver här enklare typ av reningsbrunn, men vid dåligt fall är särskilt sommartid effekten långt ifrån nöjaktig.

Första utbyggnadsstadiet av den stora avskärande kulverten utefter Mölndalsån är så gott som avslutat. Denna anläggning förmår dock ej påverka de slammassor, som komma huvudsakligen från Mölndals stad. Ett projekterat reningsverk därstädes skall uppsamla avfallet från bostadskvarteren, men flertalet fabriker skola fortfarande få släppa sitt spillvatten i Mölndalsån. Nedre delen av ån ävensom Fattighusån, Stora

Hamnkanalen och Vallgraven utgöra en enda slamavsättningsbassäng, som sommartiden medför höggradig olägenhet för avsevärda delar av staden. En snar ändring är av nöden, men kräver samverkan mellan intresserade kommuner.

2. Diverse lokaler och anordningar där renhållningen m. m. övervakas.

a) *Stall, ladugårdar, svinhus.*

Antalet förefintliga lokaler:

	1928	1929	1930	1931	1932
Stall	341	326	318	296	265
Ladugårdar	199	193	196	193	188
Svinhus.....	139	120	134	127	121

Mot dessa ha under året måst framställas resp. 274, 153 och 81 anmärkningar.

b) *Upplag av lump, hudar och ben.*

I 3 fall har anmärkning gjorts.

c) *Rakstugor, frisérsalonger.*

Staden hyser 159 rakstugor och 170 damfriseringssalonger mot resp. 146 och 146 året förut. Mot lokalerna och deras skötsel ha gjorts 215 anmärkningar.

d) *Hotell och natthärbergen.*

Under året ha 53 hotell och 2 natthärbergen stått under regelbunden tillsyn. I stort sett ha hotellen skötts tillfredsställande, dock ha 124 smärre anmärkningar måst göras. Tvänne olagligt anordnade natthärbergen ha åtalats.

e) *Sopstörtningstrummor.*

Sedan en mer ändamålsenlig konstruktion kommit till användning, har hälsovårdsnämnden ansett sig kunna medge anläggandet av sopstörtningstrummor. Anläggningarna prövas från fall till fall i anslutning till särskilda föreskrifter.

3. Begravningsplatser.

Hälsovårdsnämnden, som haft att yttra sig över förslag till mindre utvidgning av Örgryte gamla kyrkogård, har tillstyrkt detsamma.

4. Bostäder.

a) *Slutbesiktning av ny- och ombyggnader.*

Med stöd av byggnadsordningens § 59 mom. 2 har en representant för bostadsinspektionen på vanligt sätt deltagit i byggnadsnämndens slutbesiktningar av bostäder och bostadshus.

Enligt uppgift från stadsarkitektkontoret ha under året tillkommit 4,304 boningsrum och 2,265 kök. Motsvarande bostadslägenheter fördela sig sålunda: 13 rum utan kök, 1,281 lägenheter med ett rum, 664 med två, 180 med tre, 68 med fyra, 26 med fem och 32 med sex eller flera rum, allt med tillhörande kök.

På grund av mindervärdighet, gaturegleringar eller andra orsaker ha under året avgått 843 bostadsrum och 434 kök. Motsvarande bostadslägenheter ha utgjorts av: 107 rum utan kök, 180 lägenheter med ett rum, 37 med två, 32 med tre, 31 med fyra, 29 med fem och 18 med sex eller flera rum, allt med tillhörande kök.

b) *Besiktning av och utredning angående anmälda eller av bostadsinspektionen anträffade osunda bostäder.*

Dessa ärenden ha under året utgjort 1,760, vartill komma 157 från föregående år kvarstående eller sammanlagt 1,917. Husägaren har i 2,6 % av nytillkomna ärenden själv vänt sig till bostadsinspektionen, i 25,5 % har hyresgästen, i 66,1 % inspektionen och i 5,8 % annan intressent varit föranledande part. I 29 av de nytillkomna fallen har klagomålet, efter utredning, befunnits helt eller skäligen obefogat. I 66 fall har muntlig eller skriftlig utredning begärts eller lämnats, utan att ingripande ifrågasatts.

Med frånräknande av sistnämnda grupper återstå 1,822 ärenden. I fråga om dessa har missförhållandet kunnat avhjälpas i 1,503 fall (82,5 %), endast delvis i 75 fall (4,1 %). Behövliga och möjliga rättelser ha i 1,500 fall (82,3 %) åstadkommits genom husägarens, i 78 fall (4,3 %) genom hyresgästens försorg. I 244 fall (13,4 %) har tills vidare ingen kunnat förmås avhjälpa bristen. De 1,917 av bostadsinspektionen under året behandlade bristerna ha i 1,654 fall (86,2 %) definitivt och i 122 fall (6,4 %) tills vidare avhjälpts. Till följande arbetsår kvarstå alltså 141 ärenden (7,4 %). För varje hjälpt bostadsinnehavare redovisas endast *en* brist, den huvudsakliga.

c) *Fortlöpande besiktningar av smålägenheter. Utrymning av s. k. registrerade lägenheter.*

Bostadsinspektionen har under året utfört 1,813 fortlöpande besiktningar av smålägenheter.

Av i inspektionens arkiv registrerade lägenheter, rörande vilka ofta viktiga anmärkningar måst kvarstå oavhjälpta, ha under året ej mindre än 146 stycken kunnat utrymmas.

- d) *Granskning av ritningar till, event. besiktning av lägenheter, för vilkas inredande Kungl. Maj:ts medgivande erfordras (s. k. dispensärenden).*

Under första halvåret ha 8 dylika ärenden behandlats. Dessa ha i första hand gällt portvaktsbostäder i bottenvåningen av 6-våningars stenhus. I en del fall har ansökan avsett utnyttjande för bostadsändamål av mellanvåning eller utrymme, som uppkommit på grund av byggnadsplacering i starkt sluttande terräng.

På grund av nya lagbestämmelser äro dylika ärenden efter 1 juli 1932 ej längre beroende av Kungl. Maj:ts medgivande utan skola avgöras i enlighet med gällande stadsplanebestämmelser för området ifråga.

5. Vatten.

Den totala vattenförbrukningen har uppgått till:

Filtrerat sjövattnen från Delsjön.....	4,204	milj. m ³	=	32 %
» Götaälsvattnen från Alelyckan	6,991	» »	=	53 %
Konstgjort grundvattnen » »	2,014	» »	=	15 %
	13,209		milj. m ³	= 100 %

Årsförbrukningen, fördelad på stadens invånare, ger följande *medelförbrukning* i liter pr individ och dygn:

	1931	1932
för allmänna behov	4,4	4,5
» industriella behov	30,9	30,9
» hushållsbehov, inkl. förluster.....	109,2	108,4
» vattenverkets egna behov	0,9	0,9
	145,4	144,7

Alelyckans älvvatten kloreras vid intaget, varefter snabb- resp. långsamfiltrering vidtages. Delsjöns vatten underkastas endast långsamfiltrering. Hela året genomföres regelbundna bakteriologiska undersökningar. Proven ha gett följande resultat:

Antalet bakt. kolonier pr cm³ i gelatinakultur vid 20° C, efter 48 timmar:

	1931			1932		
	Max.	Med.	Min.	Max.	Med.	Min.
<i>Alelyckan:</i>						
i råvattnet	855	351	125	1,800	423	115
i klorerat råvattnet	120	18	3	177	18	3
i snabbfiltrerat älvvatten ...	29	12	2	95	13	3
i långsamfiltrerat älvvatten.	110	6	0	69	5	0
i konstgjort grundvattnet ...	8	2	0	22	3	0
i renvatten till staden	65	7	0	47	5	0
<i>Delsjön:</i>						
i råvattnet	254	38	2	115	24	4
i renvatten till staden	18	4	0	47	4	0

Colititern i råvatten och renvatten:

Siffrorna under resp. colititer betyda antalet vattenprov, som givit positivt resultat med i översta kolumnen angiven vattenmängd i cm³.

	0.05	0.1	0.5	1	2	5	10	20	50	100	200	200
	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V c
	c	c	c	c	c	c	c	c	c	c	c	c
	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
	0.01	0.05	0.1	0.5	1	2	5	10	20	50	100	200
<i>Alelyckan:</i>												
i råvattnet		8	122	17	1							
i klorerat råvatten							2	17	71	45	13	1
i snabbfiltrerat älvvatten								3	39	82	26	2
i långsamfiltrerat älvvatten								2	6	35	174	329
i renvatten till staden										18	63	67
<i>Delsjön:</i>												
i råvatten									6	9	15	22
i renvatten till staden									1	2	7	42

6. Näringsmedel. Kemiska kontrollanalyser.

a) *Matvarukontrollen.* (Stadsveterinär R. Ahlström).

Under året ha utförts 69,363 (föregående året 65,598) inspektioner i de lokaler och på de platser, där matvaror till salu hållas eller för försäljning förvaras eller bearbetas. Därvid ha 5,716 kg. födoämnen beslagtogs som otjänliga till människoföda. (Tab. 2.)

I enlighet med kungl. förordningen av 30 sept. 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett ha 1,404 partier importerade varor, utgörande tillsammans 3,070,244 kg., undersökts. Därav godkändes och stämpades 3,068,561 kg., 1,430 kg. beslagtogs och 253 kg. reexporterades. Tab. 3 utvisar kvantiteterna av de olika varuslagen, fördelade på exportländerna.

Efter anmälan av stadens auktionskammare ha 55 partier till försäljning på auktion avsedda livsmedel, tillsammans vägande 12,880 kg., besiktigats. 8,001 kg. godkändes, 63 kg. kasserades och beslagtogs och 4,815 kg. försåldes under deklaration av varans mindervärdiga beskaffenhet.

Enligt besiktningsloggarna i matvarulokalerna ha tillsyningsmännen under året gjort anmärkningar i 1,402 fall, nämligen i 339 fall för bristande ordning och snygghet, i 135 fall för otillräcklig eller olämplig ventilationsanordning och i 928 fall för bristande underhåll av lokalerna.

Antalet matvarulokaler, som varit föremål för övervakande enligt gällande föreskrifter, utgjorde vid årets slut 3,432, därav 369 tillverkningslokaler, nämligen 189 bagerier, 25 sockerbagerier, 93 charkuteriverkstäder, 8 mejerier (därav 1 för tillverkning av växtgrädde), 30 choklad-, konfektyr- och glacefabriker, 12 saft- och vattenfabriker, 6 bryggerier,

5 konserverfabriker och 1 margarinfabrik. (Tab. 4.) Antalet försäljningslokaler, excl. saluhallarne, var 2,387 (föregående året 2,307).

Konsumtionen av oskummad mjölk var, enligt vad som framgått av leveranserna pr järnväg, båt och bil, inkl. beräknad tillförsel pr axel direkt till konsumenterna, i medeltal 0,55 liter pr innevånare och dag.

På nämndens laboratorium ha, som av tab. 5 framgår, undersökts 15,025 prov (föregående året 12,832 prov) oskummad mjölk, vartill kommer 292 prov kontrollmjölk. Medelfetthalten var för samtliga prov 3,24 % (föregående året 3,27 %). Av de 9,792 prov, som uttagits ur producenternas leveranser, innan mjölken sorterats och behandlats — silats och eventuellt pastöriserats — på mejeri, ha 596 prov, utgörande 6,09 %, visat en surhetsgrad av minst 7,6, angivande att mjölken icke varit tillräckligt hållbar, 2,429 prov, 24,81 %, ha reduktasavfärgats inom 3 timmar — bakteriehalten har varit abnormt hög — och 721 prov, 7,30 %, ha visat någon, i regel obetydlig förorening. Motsvarande procentsiffror för butiksmjölken voro 0,30, 1,55 och 0,23. Vid förprovning på sjukliga avsöndringar i mjölken, s. k. katalasprov — ha av samtliga prov 751 st., utgörande 5 %, ansetts misstänkta, varför sedimentet efter centrifugering mikroskopiskt undersökts. Med ledning härav uttogos och undersöktes prov från 257 kor i 12 ladugårdar, varvid 23 kor konstaterades lida av kronisk juverinflammation. De sjuka djuren isolerades, sjukligt förändrad mjölk oskadliggjordes och de smittade ladugårdarna ställdes under veterinärobservation, tills sjukdomen upphört.

Sammanlagt 1,187 prov av kaffeградde ha undersökts på fetthalt. Medelfetthalten var 20,61 %. Intet prov höll lägre fetthalt än den som minimum föreskrivna, 12 %.

Följande 8 ladugårdar ha under året varit av hälsovårdsnämnden godkända för försäljning av kontrollerad mjölk, nämligen Bergsgården pr Sollebrunn, Bjertorp, Bosgården pr Rävlanda, Ekered pr Källered, Gullbringa, Tjolöholm, Maleviks gård och, under året nyanmäld och godkänd, Kilanda säteri. Medelfetthalten i samtliga prov kontrollmjölk var 3,44 %.

För förseelser mot gällande föreskrifter om matvaruhandeln ha för årets anställande till poliskammaren rapporterats 26 fall, därav 14 fall för bristande renlighet i lokal och för osnygg hantering av matvaror.

b) *Stadskemistens Laboratorium* (D:r K. Almström).

Under året ha 1,430 undersökningsuppdrag inkommit till laboratoriet.

Närings- och njutningsmedel.....	452	prov
Vatten	291	»
Kemikalier och kemiskt-tekniska produkter (inkl. hyttprodukter)	187	»
Trämassa (antalet provade balar var 1,497)	132	»
Fettartade substanser (inkl. maskin- och lysoljor, eteriska oljor, fernissor o. d.)	131	»
Malmer, bergarter, bränslen o. d.....	82	»
Fodermedel	9	»

Gödslingsmedel	2	»
Arsenikprov.....	22	»
Diverse	122	»

Summa 1,430 prov

För matvarukontrollens och importkontrollens räkning ha följande prov undersökts: fruktsalt 1 prov, fågel 1, förorening 1, ister 1, kaffe 1, karamell 1, konserver 6, korv 2, mjöl 1, mjölk 15, salt kött 1, saltlake 1 och smör 14 prov.

Om dessa prov meddelas följande närmare uppgifter:

Ett prov av fruktsalt var fritt från giftiga metallföreningar och alkaloider.

Ett prov av frusen fågel höll 0,36 % ammoniak i köttet.

Ett prov av förorening utgjordes av organisk detritus med växtdelar.

Ett prov av ister överensstämde med svinister.

Ett prov av kaffe, som ansågs ha vållat kräkningar, var fritt från kräkmedel.

Ett prov av karameller, formade som visselpipor, höll 96,30 % socker, beräknat som invertsocker, samt oskadlig mängd tjärfärg.

Av 6 prov konserver benämndes 4 »Seelachs» eller »Rökelaks». Dessa prov utgjordes av mindervärdig fisk färgad med tjärfärg. Ett prov av sardiner var förskämt. Ett prov av spenat innehöll koppar.

Två prov av korv innehöll tjärfärg.

Ett prov av mjöl innehöll levande insektlarver.

Av 15 prov mjölk visade 5 lägre fetthalt än 3 %. Två av dessa voro vattenspädda.

Ett prov av saltat kött visade 2,9 som fettets syregrad. Provet hade onormal lukt.

Ett prov av saltlake var fritt från borsyra.

Av 12 prov smör visade 4 högre vattenhalt än 16 %. Ett prov hade Reichert-Meissels tal 27,4 och innehöll sålunda oblandat smörfett. Ett prov av smör hade syregraden 5,9 och var således icke i framskriden grad härsket.

Förutom för matvarukontrollen och importkontrollen ha för kommunala verk och inrättningar i Göteborg följande prov undersökts: Allm. och Sahlgrenska Sjukhuset: diskpulver 3 prov; Barnsanatoriet, Rävlanda: vatten 1 prov; James Dicksons minnesfond: vatten 1 prov; Allmänna Folkskolestyrelsen: vatten 1 prov; Barnsjukhuset: lakan 1 prov; Brandkåren: vatten 1 prov; Drätselkammaren: vatten 4, tapet 1 prov; Elektricetsverket: stenkol 1, vatten 4 prov; Gasverket: tjära 1, gasreningsmassa 2 prov; Gatu- och vägförvaltningen: färg 2 prov; Hamnstyrelsen: färg 1 prov; Bostadsinspektionen: vatten 1 prov; Sundhetsinspektionen: vatten 1 prov; Göteborgs Museum: legering 6, vikter 1, bergart 1 prov; Polisverket: antändning 1, kniv 1, kläder 1 prov; Renhållningsverket: vatten 54, sopor 12 prov; Stadsfiskalen: utlåtande om brand; Göteborgs Stads Vårdhem: saft 1 prov; Vattenledningsverket: vatten 91, avsättning 2, slam 1 prov; Holtermanska sjukhuset: mineralvatten 1 prov; Renströmska badanstalten: vatten 48 prov; Styrso kustsanatorium: vatten 2 prov.

Laboratoriet har under året flyttat från tullstugan vid bastionen Carolus undecimus, vilken lokal år 1906 uppläts åt laboratoriet, till nyinredda lokaler i Tyggården, Postgatan 8.

7. Fabriker och näringar.

Under året ha 660 arbetsställen inspekterats med 940 besök. Av sagda arbetsställen voro 181 att hänföra till hantverk, 461 till handel och 18 till annan verksamhet.

Med stöd av arbetarskyddslagen ha råd och anvisningar lämnats i 52 fall till förekommande av olycksfall (§ 4) och i 53 fall till förekommande av ohälsa (§ 5).

I fråga om arbetstidens förläggning och längd ha gjorts 128 anmärkningar. I 4 fall har man beivrat minderårigas användande i arbete före stadgad ålder eller fullgjord skolplikt. Föreskrifter om intygsböcker m. m. ha föranlett ingripande i 204 fall. Kontroll av tidigare åtgärder har under året skett i 54 fall.

8. Anordningar till smittosamma och parasitära sjukdomars förebyggande.

a) Epidemisjukhuset.

Epidemisjukhuset har under sista femårsperioden vårdat följande fall:

	1928	1929	1930	1931	1932
Tyfoid och paratyfoid	28	110	39	28	28
Scarlatina	250	198	265	232	603
Diphtheria	323	259	398	474	263
Croup (utan difteri)	29	28	14	11	2
Angina	125	153	172	183	143
Meningitis epidemica	8	6	8	5	5
Encephalitis	8	8	10	6	6
Poliomyelitis acuta	4	3	8	11	39
Dysenteria	4	1	2	3	1
Febris undulans	—	—	—	—	2
Morbilli	16	—	11	82	10
Influenta	42	156	30	131	76
Annan sjukdom	255	253	225	173	297
	1,092	1,175	1,182	1,339	1,475

Härtill komma under åren 1930, 1931 och 1932 resp. 152, 168 och 90 fall av provisoriskt vårdade lungtuberkuloser.

I övrigt hänvisas till redogörelsen i hälsovårdsnämndens årsberättelse över stadens samtliga sjukhus.

b) Anmälda smittosamma sjukdomar.

Antalet enl. epidemilagen rapporterade smittofall har utgjort 809 mot 642 året förut. Övriga uppgifter återfinnas under kap. III: sjuklighet.

I epidemilagen upptagna sjukdomsfall ha som regel inlagts å epidemisjukhuset. Undantag har medgivits i ett mindre antal fall, särskilt beträffande scarlatina under influensaepidemiens mest hotande veckor, dock endast när fullgod isolering kunnat anordnas i hemmet. I hem, där smittofall anmälts, har nämnden föranstaltat 3,177 kontrollbesök i och för utredning och desinfektion. Friska syskon ha avhållits från skolbesök inkubationstidens längd och andra friska personer ur omgivningen ha underkastats nödiga restriktioner.

För att nedbringa smittorisken har förste stadsläkaren medverkat till spridande bland folkskolebarnens anhöriga av nedanstående råd och anvisningar:

Det åligger målsman att i varje fall, då lärjunge är frånvarande från skolan, ofördröjligen anmäla orsaken för klassföreståndaren.

Insjuknar lärjunge i någon av nedannämnda smittsamma sjukdomar eller inträffar sådan sjukdom i lärjunges hem, skall klassföreståndaren ofördröjligen underrättas härom.

Enligt gällande epidemilag svarar i första hand hälsovårdsnämnden för åtgärder mot uppkommen smittsam sjukdom.

Målsman skall för sin del beakta följande:

1. Difteri och scharlakansfeber.

Den insjuknade isoleras och vårdas enligt hälsovårdsnämndens anvisningar.

Genom skriftligt besked avstänger hälsovårdsnämnden de friska barnen i hemmet från skolgång, tills en vecka förflutit från hemmets smittrening. Barn, om vilket man med säkerhet vet, att det genomgått scharlakansfeber, får efter smittreningen omedelbart återvända till skolan.

2. Tyfoidfieber, rödsot, barnförlamning, hjärnhinneinflammation och sömnsjuka.

Den insjuknade isoleras och vårdas enligt hälsovårdsnämndens anvisningar.

Om så är påkallat, avstänger hälsovårdsnämnden under viss tid hemmets friska barn från skolgång, varom i så fall skriftligt besked lämnas.

3. Mässling.

Lärjunge, som insjuknat i mässling, skall av målsman avhållas från skolgång i 2 veckor, räknat från den dag utslaget visat sig.

Friskt barn från hem, där mässling inträffat, må fortsätta sin skolgång under 1 vecka, räknat från den dag det insjuknade barnet fått utslag, men skall av målsman avhållas från skolgång under därpå följande vecka. Skälet härtill är, att mässling ej överföres genom frisk person och ej bryter ut förrän under andra veckan efter smittan.

4. Kikhosta.

Vid kikhosta skall målsman hålla den sjuke borta från skolan, så länge han verkar störande på skolarbetet och i regel omkring 6 veckor.

Friskt barn i hem med kikhosta får besöka skolan, men skall vid hosta hållas hemma, tills hostans natur kunnat utrönas, vilket vid kikhosta vanligen kan ske först slutet av andra hostveckan.

5. Påssjuka och vattenkoppor.

Insjuknat barn avstänges från skolan under 2 veckor.

Friskt barn får fortsätta skolgången.

6. Förkylningssjukdomar.

Även de s. k. förkylningssjukdomarna, yttrande sig i snuva, hosta eller halsfluss, äro mer eller mindre smittsamma. Tillstöter feber, skall den sjuke ovillkorligen avbryta skolgången.

7. Tuberkulos och knölrös.

Har i en familj barn eller vuxen insjuknat i tuberkulos, skall målsman omedelbart anmäla detta till klassföreståndaren.

Sådan anmälan skall även göras vid fall av knölrös.

Barn, som för smittofarlighet avstängts från skolan, får icke ha beröring med personer utom hemmet!

Visa andras barn samma hänsyn som Ni begär för edra egna!

c) *Särskilda åtgärder mot smittosamma sjukdomars införande i riket. Hamnhygien.*

Besiktningmännen ha på förordnande av hälsovårdsnämnden verkställt 147 besiktningar av fartyg, kommande från av Kommerskollegium smittoförklarade hamnar. Uti 128 fall har det gällt pestsmittade platser, varför dessa fartyg som regel måst ställas under fortlöpande tillsyn. I samband med besiktningarna ha bl. a. följande sjukdomsfall anträffats: syfilis 1 fall, gonorrhé 6, ulcus molle 1, lymfogranuloma inguinale 4, tyfoid 1, dysenteri 1, enterocolit 9, malaria 2, lungtuberkulos 3, psykos 1 fall. Dessutom en del olycksfall, infektioner och reumatiska åkommor.

Ombord å 26 fartyg ha genom den hamnhygieniska avdelningens försorg lastrum m. m. cyanrökats mot råttor i och för erhållande av certifikat.

För att tillgodose den allmänna skeppshygienen ha 786 besiktningar verkställts ombord.

Hamnen har upprepade gånger undersökts till utrönande av råttförekomst. Vid behov har råttgift utlagts, i vilket arbete hamnmyndigheterna deltagit.

d) *Tuberkulosen.*

För vård av lungtuberkulos har staden haft tillgång till 502 vårdplatser = 2,0 pr 1,000 inv.

Renströmska sjukhuset.....	258
Sjuk- och vårdhemmet Gibraltar	54
Dispensärcentralens observationsavdelning	29
Epidemisjukhuset (provisoriska platser)	24
Barnsanatoriet i Rävlanda	137

Summa 502 vårdplatser.

All stadens dispensärvård är sammanförd till den s. k. Dispensärcentralen, som har nödiga lokaler för undersökningar, röntgen, laborationer, arkiv och förråd. Under centralen sorterar även nyssnämnda observationsavdelning med 29 sängar.

Tuberkulosbyråns verksamhet. (D:r Hj. Anderson).

Byråns verksamhet har fortgått på i stort sett samma sätt som närmast föregående år. Förskjutningen av arbetets tyngdpunkt i radiologisk riktning har dock under året blivit än mer markerad. För byråns räkning ha tagits 1,165 röntgenfotografier.

Årets nya lungtuberkulosmaterial har utgjorts av 194 män, 251 kvinnor och 12 barn, sammanlagt 457 fall. Tuberkulos i annat organ än lungorna har nyanträffats hos 25 män, 36 kvinnor och 193 barn, sammanlagt alltså 254 personer.

I 3,216 tuberkulösa eller av tuberkulos hotade hem ha tuberkulossyst-rarna avlagt 10,452 besök. Någon form av understöd har lämnats åt 1,389 familjer. Byrån har utfärdat 1,001 remisser till sjukhus och vård-anstalter för tuberkulösa. Till barnhem och permanenta kolonier ha 224 barn sänts. Någon form av sommarvistelse på landet har bekostats eller förmedlats för 571 klana barn ur tuberkulösa familjer. Sammanlagt 155 tuberkulösa barn ha beretts lantvistelse inom för dem avsedda kolonier.

För byråns räkning ha utförts 3,395 kliniska undersökningar. Å 4,177 blodprov ha sänkningsreaktioner utförts. Tuberkulinprov ha gjorts i 288 positiva och 913 negativa fall. Av (å hälsovårdsnämndens bakteri-olaboratorium) undersökta sputumprov ha 235 varit pos. och 467 neg.

Beträffande spädbarns- samt ben- och ledtuberkulos har byrån liksom förut erhållit en högt värderad hjälp med de kliniska undersökningarna från några av sjukhusläkarna.

Byråns årligen nytillkomna lungtuberkulosmaterial sedan dess start, ävensom motsvarande absoluta och relativa dödstal i lungdot framgå av följande sammanställning:

År	Män	Kvinnor	Barn	Summa	Abs. dödstal	Per tiotusen
1911	89	169	83	341	341	20,4
1912	58	124	22	204	381	20,3
1913	86	152	23	261	358	20,5
1914	190	249	67	506	365	20,5
1915	209	277	69	555	406	22,3
1916	192	250	78	520	370	19,8
1917	198	225	75	498	432	22,5
1918	191	203	56	450	379	19,2
1919	172	174	61	407	364	18,4
1920	157	157	43	357	302	15,0
1921	124	212	52	388	262	12,9
1922	189	259	77	525	351	15,4
1923	158	184	117	459	345	15,1
1924	168	217	111	496	301	13,1
1925	153	235	60	448	302	13,1
1926	130	190	41	361	254	10,9
1927	159	182	52	393	284	12,3
1928	162	200	35	397	264	11,3
1929	199	260	21	480	268	11,4
1930	209	301	31	541	304	12,5
1931	203	251	23	477	310	12,7
1932	194	251	12	457	232	9,3

Årets dödstal i lungtuberkulos är som synes av tabellen det lägsta som förekommit sedan byråns tillkomst, och sänkningen från föregående år är den största som förekommit. Sannolikt är detta delvis slumpens verk,

och man kan knappast vänta, att dödssiffran ställer sig lika fördelaktig under nästa år, men i det väsentliga torde talet vara ett riktigt uttryck för sjukdomens glädjande tillbakagång.

Morbiditetskurvan har även sänkt sig under året, ehuru icke så deciderat som under nästföregående år. En påtaglig minskning i vårdplatsbehovet har dock varit märkbar, varför endast *en* avdelning på epidemisjukhuset behövt tagas i anspråk för lungotspatienter, mot förut två. Detta trots att antalet tuberkulosvårdplatser på Gibraltars sjukhem under året inskränkts från 74 till 54.

Någon egentlig väntetid för erhållande av vård har i allmänhet ej behövt förekomma.

e) *Smittosamma könssjukdomar.*

Under året ha följande antal personer, tillhörande Göteborgs stad och oavsett om de smittats där eller annorstädes, anmälts för venerisk sjukdom:

Syfilis congenita	3
» acquisita primaria	60
» » secundaria	26
Gonorrhæa	1,031
Ulcus molle	10
Summa 1,130 personer.	

Sedan 1919, då den nya lagen om smittosamma sjukdomar trädde i kraft, ha följande anmälningar av i staden boende könssjuka personer ingivits:

År	Antal fall	Fall pr 10,000 inv.	I % av 1919 års fall	År	Antal fall	Fall pr 10,000 inv.	I % av 1919 års fall
1919	3,230	161	—	1926	1,502	65	40,4
1920	2,250	111	68,9	1927	1,367	59	36,6
1921	1,794	87	54,0	1928	1,365	57	35,4
1922	1,362	60	37,3	1929	1,587	66	40,9
1923	1,378	60	37,3	1930	1,549	63	39,1
1924	1,155	50	31,1	1931	1,231	50	31,0
1925	1,196	52	32,3	1932	1,130	45	27,9

År 1932 har medfört en relativ nedgång av drygt 10 % mot föregående år. Sedan lagen trädde i kraft, har nedgången varit drygt 72 %.

Smittan har, i procent räknat, inträffat å följande orter:

	Göteborg	Annan svensk ort	Utlandet	Obekant plats	
Syfilis	66,3	4,8	25,3	3,6	= 100 %
Gonorrhé	88,0	4,3	7,3	0,4	= 100 %
Ulcus molle.....	33,3	0,0	44,5	22,2	= 100 %

De smittade ha representerat följande åldrar:

Ålder...	1-10	11-15	16-20	21-30	31-40	41-60	över 60	okänd	
%	0,1	0,1	6,8	55,7	26,3	10,1	0,5	0,4	= 100 %

Anmälan har ingivits angående 135 namngivna smittokällor. Av dessa ha 75 tvingats underkasta sig behandling, 15 ha styrkt smittofrihet, 29 ha ej anträffats och 16 ha anmälts till annan sundhetsinspektör.

Uti 102 fall har anmälan gjorts om ohörsamhet mot behandlande läkare eller om avbrott i inledd behandling. Av dessa ha 67 tvingats återupptaga behandling, 6 ha styrkt smittofrihet, 12 ha ej anträffats och 17 ha anmälts till annan sundhetsinspektör.

Polikliniker för kostnadsfri undersökning och behandling av smittosamma könssjukdomar finnas förlagda till tvänne platser i staden med mottagningar varje vardag för såväl män som kvinnor.

Rörande poliklinikernas verksamhet meddelas nedanstående översikt:

	Män		Kvinnor	
	Sociala huset	Holtermanska sjukhuset	Sociala huset	Holtermanska sjukhuset
A) <i>Fall av könssjukdom i smittosamt skede:</i>	640	861	431	279
Därav nya 1932.....	409	622	185	181
Antal poliklinikbesök	13,834	8,475	9,599	2,975
Besök pr mottagning	46	28	32	10
B) <i>Fall av könssjukdom i ej smittosamt skede:</i>	498	743	225	472
Därav nya 1932.....	374	633	146	392
Antal poliklinikbesök	942	2,312	1,307	1,390
Besök pr mottagning	3	8	4	5

f) *Skyddskoppymningen.*

Offentliga vaccinationer ha under maj och juni anordnats i 7 olika lokaler med 4 mottagningar i varje. Vid dessa ha utförts 2,642 vaccinationer. Med 1931 års födelsesiffra som utgångspunkt utgjorde vaccinationsprocenten 79,3 mot 76,2 året förut.

Till medicinalstyrelsen ha rapporterats sammanlagt 3,091 vaccinationer och 1,847 revaccinationer. I sistnämnda siffra ingår huvudparten av vid stadens sjukhus anställda befattningshavare.

g) *Desinfektion. Auktionsgods.*

Av nedanstående anledningar ha följande antal desinfektioner utförts av hälsovårdsnämnden:

Akuta smittor	1,050
Tuberkulos	634
Misstänkt pantlånegods	67
Andra orsaker	57

1,808

Antal desinfekterade lokaler:

Rum.....	1,624
Kök	199

1,823

37 partier säng- och gångkläder ha passerat desinfektionsugnen och 155 personer inkl. deras kläder ha behandlats för ohyra.

I 935 fall har auktionsgoods gjorts till föremål för undersökning.

h) Åtgärder mot ohyra.

Kampen mot ohyra har fortsatt efter ungefär samma linjer som året förut. Huvudmedlet har utgjorts av olika slags rökningar, främst med cyanväte. Inom staden verksamma cyanrökare ha rapporterat följande cyanrökningar:

	1931	1932
Boningsrum och kök	4,971	5,213
Hallar och badrum	294	1,564
Fabriker och magasin	69	14
Hytter, skansar, salonger å fartyg ...	1,719	1,322
Större fartygsutrymmen (mot råttor)	116	138
Diverse utrymmen	7	52
	<hr/> 7,176	<hr/> 8,303

Hälsovårdsnämndens cyankammare har under året varit i bruk 113 gånger. Fattigvården äger en egen cyankammare och drätselkammaren har begagnat tränne provisoriskt iordningställda rökingsrum. Dessutom finnas tvänne av hälsovårdsnämnden godkända privata cyankammare.

Inom staden arbeta 10 av Medicinalstyrelsen godkända cyanrökare.

9. Barnavårdsverksamheten.

Barnavårdsnämndens allmänna verksamhet framgår av nedanstående tablå:

År	Totala antalet barn	Skydds- uppföstran	Samhällsvård	D ä r a v f ö r		
				Åtgärd enl. 23 § i b. v. lagen	Insp. av fosterbarn	Barnavårds- mannaskap
1927	7,987	302	1,919	134	709	4,923
1928	8,228	334	1,926	119	784	5,065
1929	8,175	345	1,949	82	799	5,000
1930	8,535	322	2,072	102	895	5,144
1931	8,828	348	2,103	177	883	5,317
1932	8,955	375	2,176	204	801	5,399

Barnavårdsman-na-institutionen har utvecklats sålunda:

	Antal barnavårdsmän		Antal barnavårdsman-naskap omhänderthavda av		Summa
	Avlönade	Oavlönade	Avlönade barnavårdsmän	Oavlönade barnavårdsmän	
1918	12	52	961	101	1,062
1923	35	49	3,661	123	3,784
1928	37	31	4,211	69	4,280

1929	38	26	4,377	54	4,431
1930	39	28	4,561	78	4,639
1931	37	28	4,730	62	4,792
1932	38	22	4,646	52	4,698

Vården av fosterbarn har haft följande omfattning:

	Födelseår	Vårdade uti			S:a
		fosterhem	barnhem	annan anstalt	
Barn i äktenskap	1916—19	7	17	—	24
» » »	1920—25	60	14	1	75
» » »	1926—31	66	6	—	72
» » »	1932	6	8	—	14
Barn utom äktenskap	1916—19	15	1	1	17
» » »	1920—25	203	2	1	206
» » »	1926—31	323	26	1	350
» » »	1932	41	8	—	49
	Summa	721	82	4	807

De av barnavårdsnämnden och föreningen Mjölkdroppen upprättade barnavårdscentralerna ha under året kontrollerat uppfödning och vård av 2,022 späda barn. Tages födelsesiffran till utgångspunkt visar det sig, att c:a 66 % av samtliga i staden födda barn tillhört en dylik central, en för en större stad tämligen hög siffra. Spädbarnsdödligheten utgjorde sagda år 4,07 %.

Den slutna barnavården har fortgått å 6 barnhem, tillhöriga staden, samt 3 privata barnhem.

III. Sjuklighet och sjukvård.

1. Sjukligheten i staden.

Den samlade sjukligheten kan ej siffermässigt bedömas, då ju allmän anmälningsplikt saknas. I den mån de av distriktsläkarna rapporterade sjukdomsfallen ävensom de obligatoriskt anmälda smittosjukdomarna kunna anses vara representativa för den samlade sjukligheten i staden, kunna följande siffror vara av intresse:

År	Distr. läk:a anmält pr 1,000 inv.	Smittor pr 1,000 inv.	År	Distr. läk:a anmält pr 1,000 inv.	Smittor pr 1,000 inv.
1921	70	8,0	1927	62	2,7
1922	84	2,4	1928	51	2,8
1923	61	1,1	1929	52	2,1
1924	68	1,9	1930	55	2,5
1925	64	3,1	1931	57	2,6
1926	44	2,6	1932	54	3,2

Distriktsläkarna ha i förhållande till folkmängden anmält 10 % färre sjukdomsfall än under tioårsperioden 1922—31. De obligatoriskt anmälda smittorna ligga drygt 30 % över det relativa genomsnittet för sagda tioårsperiod.

De obligatoriskt anmälda smittofallen återfinnas i tab. 11.

Av *skarlakansfeber* anmäldes 540 fall mot 204 år 1931. Årets siffra är mer än 4 gånger så stor som den relativa genomsnittssiffran för perioden 1922—31.

Av *difteri* anmäldes 208 fall mot 389 året förut. Årets relativa frekvens utgör $\frac{4}{5}$ av genomsnittssiffran för 1922—31.

Av *tyfoid* och *paratyfoid* anmäldes resp. 14 och 5 fall. Perioden 1922—31 visade drygt 5 gånger så hög relativ genomsnittssiffra. Årets siffra är den lägsta relativa, som statistiskt noterats i staden.

Av *akut barnförlamning* anmäldes 23 fall mot 13 året förut. Perioden 1922—31 visade endast en tredjedel så stor relativ sjukdomsfrekvens.

Av *sömnssjuka*, *epidemisk hjärnfeber*, *undulantfeber* och *rödsot* förekommo resp. 10, 5, 1 och 1 fall.

Av importerad *malaria* anmäldes 2 fall.

För nedanstående smittor äger man uppgifter endast i distriktsläkarnas årsrapporter: *mässling* 35 fall mot 520 året förut, *influenta epidemica* 2,557 (3,588), *kikhosta* 444 fall (130).

2. Den allmänna sjukvården i staden.

Sjukvården inom stadens 13 *sjukvårdsdistrikt* har under året skötts av 11 distriktsläkare och 1 extra läkare.

Distriktsläkarna ha anmält 13,517 sjukdomsfall. I övrigt hänvisas dels till tab. 14 dels till sammanställningen å sidan 23.

För 254 *läkarebesök nattetid* vid hastigt påkommet sjukdomsfall har hälsovårdsnämnden utbetalat kr. 4,406:— jämte 838:35 i resekostnader.

Läkemedel åt fattiga sjuka utom sjukhusen ha under året dragit en kostnad av kronor 67,489 mot kronor 57,985:89 året förut.

Över antalet *läkare* och *tandläkare* i aktivt arbete ävensom över antalet *apotek* och där *anställd personal* lämnas följande sammanställning:

År	Totala siffror				Antal invånare för varje			
	Läkare	Tandläk.	Apotek	Å apotek anställda	Läkare	Tandläk.	Apotek	Å apotek anställd
1925	116	56	14	82	1,991	4,125	16,500	2,817
1930	138	102	14	67	1,780	2,408	17,543	3,666
1931	143	112	14	80	1,734	2,213	17,708	3,099
1932	147	125	14	81	1,689	1,986	17,738	3,066

Stadens 9 *kommunalsköterskor* ha — med tillfällig hjälp av en extra kraft — hos 894 patienter gjort 25,730 sjukbesök på dagen, 138 s. k. förlängda dagbesök samt 119 sjukbesök på natten. Härtill komma 3 vaknätter. Av patienterna ha 535 varit betalande, de övriga 359 ha erhållit fri vård.

3. Sjukhus och polikliniker.

I fråga om sjukhusens och poliklinikernas verksamhet hänvisas till hälsovårdsnämndens årsberättelse över sjukvården i staden.

4. Barnaföderskors vård.

Barnbördshusets verksamhet framgår av nedanstående tabell:

Intagna för förlossning.....	2,959
Deras civilstånd:	
Gifta och änkor	2,406
Ogifta	553
Deras ålder:	
Under 20 år	174
20—30 år	1,674
30—40 »	973
över 40 år	138
Intagna av annan anledning	218
	<u>Summa 3,177</u>

Beträffande övrig verksamhet hänvisas till berättelsen över stadens sjukhus.

Jämlikt föreskrifterna i § 7 av gällande reglemente för barnmorskor ha 62 i staden *praktiserande barnmorskor* inkommit med föreskrivna utdrag ur sina dagböcker med uppgift på antalet verkställda förlossningar. Av dessa framgå, att 23 barnmorskor ej haft någon förrättning att utföra. På de övriga fördela sig förlossningarna sålunda:

16 ha vardera haft	1—10	förlossningar
8 » » »	11—20	»
5 » » »	21—30	»
2 » » »	31—40	»
1 har haft	41—50	»
3 ha vardera haft	51—100	»
4 » » »	över 100	»

Ett sammandrag av barnmorskornas dagböcker visar följande:

Antal barnmorskor, från vilka uppgifter inkommit	Barnaföderskor						Barnsängskvinnan var 3 veckor efter förlossningen		Barnaföderskor förlösta och vårdade i		Födda barn												
	Antal	Gifta	Ogifta	Änkor och fränskilda	Förstföderskor	Om-föderskor	Frisk	Sängliggande sjuk	Död	Missfall	Levande födda				Dödfödda								
											Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor					
																			Full-gångna	Ofull-gångna	Full-gångna	Ofull-gångna	
68	1,478	1,294	172	12	545	933	1,460	14	4	50	862	301	1,199	579	620	540	573	19	31	13	8	7	8
69	1,495	1,319	160	16	575	920	1,473	19	3	47	919	280	1,231	607	624	579	574	14	41	8	6	6	3
62	1,350	1,171	164	15	532	818	1,332	12	6	41	814	289	1,072	533	539	500	504	16	21	10	7	7	7

Till 20 barnmorskor har hälsovårdsnämnden utanordnat kr. 2,870: — som full ersättning för förlossningar utförda i medellösa hem, samt till 32 barnmorskor kr. 5,780: —, utgörande bidrag till ersättning för enligt fastställd taxa utförda förlossningar.

5. Apoteken.

Av stadens 14 apotek ha 11 i vanlig ordning visiterats av förste stads-läkaren. Tre ha underkastats inspektion från Medicinalstyrelsen.

Den 17 juni föreskrev Kungl. Maj:t inrättandet av tvänne nya apotek, Najaden och Strutsen. Apoteksinnehavare ha utsetts, men givetvis ha resp. apotek ej hunnit börja sin verksamhet. Det förstnämnda torde kunna öppnas våren 1933.

6. Rättsmedicin. (Andre stadsläkaren E. Wingård).

I ingångna skrivelser från Kungl. Medicinalstyrelsen har under året begärts fem yttranden rörande under åtal stående på fri fot varande personers sinnesbeskaffenhet vid lagförda gärningarnas begående, sedan framställning därom gjorts av härvarande rådhusrätt. I fyra av dessa fall ha utlåtanden avgivits, under det att det femte, som begärdes den 3 dec., fått vila över till innevarande år.

Efter förordnande av Länsstyrelsen i Göteborg ha tio rättsmedicinska obduktioner verkställts nämligen:

1) Den $13\frac{1}{2}$, $36\frac{1}{2}$ år gammal fru, avliden genom akut luftrörsinflammation i förening med spridda inflammationer i högra lungans övre lob, jämte sjukliga förändringar i hjärtat, njurarne och livmodern. Rättskemisk undersökning negativt resultat.

2 och 3) Den $14\frac{1}{2}$, en flicka, 10 år, och hennes broder, 7 år, båda avlidna genom en djupgående skärskada tvärs genom halsens mjukdelar, å flickan därjämte vänstra armpulsådern avskuren. (Mord, förövat av syskonens sinnessjuka fader).

4) 32-årig man, avliden genom våldsamma skador å huvud och hals dynamitexplosion, självmord).

5) $9\frac{1}{3}$, okänt manligt foster, nästan moget, med liv framfött. Dödsorsaken har ej kunnat fastställas.

6) $15\frac{1}{3}$, okänt manligt foster, missfall i 4:de månaden.

7) $16\frac{1}{3}$, 23-årig man, amerikansk medborgare, avliden genom drunkning. En del å kroppens olika delar iakttagna skador giva ej skäl för antagandet, att de tillkommit under livet.

8) $3\frac{1}{6}$, okänt kvinnligt foster, nästan moget, icke uteslutet, att det varit med liv framfött. Dödsorsaken har ej kunnat avgöras (i höggradig förruttelse).

9 och 10) $12\frac{1}{11}$, en 30-årig man och en 26-årig kvinna, avlidna i kvinnans bostad av koloxidförgiftning (kolos, olyckshändelse).

På begäran av poliskammaren i Göteborg har för utrönande av dödsorsaken hos hastigt eller på okänt sätt avlidna personer 55 obduktioner verkställt.

På begäran av poliskammaren har den 21 september avgivits yttrande rörande ett den 11 juli 1932 inträffat dödsfall ombord å ångaren Kungsholm under dess uppehåll i Trondheims hamn.

Till detektiva polisavdelningen har i några fall yttranden avgivits rörande personers eventuella behov av hospitalsvård.

Andre stadsläkarens verksamhet som polisläkare har fortgått i likhet med föregående år.

Vid stadens ålderdomshem har hälsotillståndet i huvudsak varit gott.

Diariet boken upptager 85 inkomna och konceptboken 85 avgångna skrivelser.

Andre stadsläkartjänsten har på förordnande av Medicinalstyrelsen upprätthållits av förutvarande innehavaren hela året med undantag av tiden 1 juli—14 augusti, 14—30 november och 14—31 december, då förordnande varit utfärdat för provinsialläkaren A. Herner härstädes.

IV. Befolknings- och dödlighetsstatistik.

1. Folkmängd, nativitet, mortalitet.

Den kyrkoskrivna befolkningen utgjorde den 1 jan. 1932 247,911 och den 31 dec. samma år 251,110 personer.

Befolkningens tillväxt framgår av följande siffror:

År	Folk­mängd vid årets slut	Därav man­kön	Därav kvin­kön	Folk­mängd i % av rikets städer
1850	26,084	12,570	13,514	7,4
1860	37,043	17,421	19,622	8,5
1870	56,288	25,669	30,619	10,4
1880	76,401	34,987	41,414	11,1
1890	104,657	48,210	56,447	11,6
1900	130,619	60,128	70,491	11,8
1910	167,809	77,806	90,003	12,3
1920	202,328	96,169	106,159	11,6
1930	243,317	114,670	128,647	12,2
1931	247,911	116,494	131,417	12,2
1932	251,110	117,974	133,136	12,2

Antalet levande födda utgjorde 3,096 (12,4 på 1,000 inv.) mot 3,330 (13,5 på 1,000 inv.) år 1931.

Dödsfallens antal bland här kyrkoskrivna personer utgjorde 2,555 (10,2 på 1,000 inv.). Nativitetsöverskottet var sålunda 541 mot 624 år 1931.

Födelse- och dödsiffrornas förskjutningar senare år framgå av följande sammanställning:

År	Absoluta antalet levande födda	Födda på 1,000 innevånare			Antal döda i Göteborg	Nativitetsöverskott
		i Göteborg	i landets städer	i landet i dess helhet		
1923	4,158	18,2	16,1	18,8	2,338	1,820
1924	3,861	16,9	15,5	18,1	2,419	1,442
1925	3,700	16,1	14,9	17,5	2,473	1,227
1926	3,544	15,3	14,2	16,9	2,263	1,281
1927	3,116	13,4	13,2	16,1	2,463	653
1928	3,184	13,6	13,0	16,0	2,346	838
1929	3,196	13,4	12,4	15,2	2,546	650
1930	3,161	13,0	12,6	15,4	2,602	559
1931	3,330	13,5	12,4	14,8	2,706	624
1932	3,096	12,4	12,4	14,5	2,555	541

I övrigt hänvisas till tab. 6 och 7, vilka äro sammanställda efter pastorsämbetenas uppgifter och utvisa antalet födda för varje månad och församling, samt till tab. 8, som, likaledes efter prästerskapets uppgifter, anger befolkningens rörlighet inom församlingarna.

Den å *hälsovårdsnämnden förda dödsstatistiken* tar emellertid hänsyn till den ur sanitär synpunkt aktuella bostadsorten, ej till kyrkoskrivningsorten. Uti dödssiffran inräknas därför dels här kyrkoskrivna och avlidna personer, dels här kyrkoskrivna, som under tillfällig vistelse utom staden dött i kronisk sjukdom, dels slutligen främlingar, som dött i akut sjukdom under sin vistelse i staden, dock utan att ha hitkommit för vård. Enligt denna beräkning framkommer dödssiffran 2,457 (9,9 pr 1,000 inv.). Det är denna siffra som återfinnes i tab. 15. Borträknar man åter göteborgare, döda i kronisk sjukdom på annan ort, samt främlingar, döda inom staden i akut sjukdom, erhåller man dödssiffran 2,386. Om sistnämnda siffra ställes i relation till den 1932 i staden mantalsskrivna befolkningen, kommer man till dödstalet 9,7 på 1,000 inv. Se vidare tab. 9.

Nedanstående översikt visar den växlande dödligheten inom olika församlingar:

	Döda ‰
Gamlestaden.....	6,9
Lundby	8,2
Karl Johan	8,2
Oskar Fredrik	8,6
Vasa	8,6
Johanneberg.....	9,3
Örgryte	9,5
Domkyrko.....	9,9
Annedal.....	10,0
Christine och Tyska	10,9
Masthugget	11,0
Haga	14,3
Arbets- och försörjningsinrättningar.....	99,0
	<hr/>
	9,7 ‰

2. Dödsorsakerna.

Tab. 15 anger, med de avlidnas uppdelning efter ålder och kön, dödsorsakerna år 1932 bland i Göteborg kyrkoskrivna personer, som dött inom eller, i kronisk sjukdom, utom staden samt främlingar, döda härstädes i akut sjukdom. I tab. 16 återfinnes samma dödsmaterial, samlat i huvudgrupper och fördelat på månader och kvartal.

Inom gruppen *cirkulationsorganens* sjukdomar har dödligheten varit störst med 606 fall eller 24,7 % av samtliga dödsfall. I jämförelse med genomsnittstalet för 1922—31 innebär årets siffra en relativ ökning av 18 %.

Svulster medförde döden i 388 fall.

I *lungсот* avledo 232 personer eller 9,3 pr 10,000 inv. Detta är stadens hittills lägsta relativa dödstal i fråga om lungсот. Det understiger med 27 % motsvarande tal för år 1931 och i jämförelse med relativa medeltalet för 20-årsperioden 1912—31 har dödstalet minskat med 42 %.

I *annan tuberkulos* avledo 43 personer eller 1,73 pr 10,000. Siffran understiger med 17 % den för år 1931.

I *difteri* avledo 5 personer, d. v. s. en letalitet av 2,4 %. Letaliteten har sjunkit med 40 %, om jämförelse göres med perioden 1922—31.

Akut barnförlamning bortryckte 6 personer, d. v. s. 26 % letalitet. Meranämnda tioårsperiod visade 18 % letalitet.

Sömnsjukan skördade 6 personer, d. v. s. 75 % letalitet. Tioårsperioden visade en letalitet av 31 %.

I *skarlakansfeber* avledo 2 personer eller den synnerligen låga letaliteten av 0,37 %.

I *tyfoid* avled 1 person.

1870

The first of these is the fact that the population of the country has increased very rapidly since 1850. This is due to a number of causes, but the most important are the discovery of gold in California and the consequent immigration of people from all over the world. The second cause is the discovery of gold in Colorado and the consequent immigration of people from all over the world. The third cause is the discovery of gold in Nevada and the consequent immigration of people from all over the world. The fourth cause is the discovery of gold in Arizona and the consequent immigration of people from all over the world. The fifth cause is the discovery of gold in New Mexico and the consequent immigration of people from all over the world. The sixth cause is the discovery of gold in Utah and the consequent immigration of people from all over the world. The seventh cause is the discovery of gold in Idaho and the consequent immigration of people from all over the world. The eighth cause is the discovery of gold in Montana and the consequent immigration of people from all over the world. The ninth cause is the discovery of gold in Wyoming and the consequent immigration of people from all over the world. The tenth cause is the discovery of gold in Colorado and the consequent immigration of people from all over the world.

The population of the country has increased very rapidly since 1850. This is due to a number of causes, but the most important are the discovery of gold in California and the consequent immigration of people from all over the world. The second cause is the discovery of gold in Colorado and the consequent immigration of people from all over the world. The third cause is the discovery of gold in Nevada and the consequent immigration of people from all over the world. The fourth cause is the discovery of gold in Arizona and the consequent immigration of people from all over the world. The fifth cause is the discovery of gold in New Mexico and the consequent immigration of people from all over the world. The sixth cause is the discovery of gold in Utah and the consequent immigration of people from all over the world. The seventh cause is the discovery of gold in Idaho and the consequent immigration of people from all over the world. The eighth cause is the discovery of gold in Montana and the consequent immigration of people from all over the world. The ninth cause is the discovery of gold in Wyoming and the consequent immigration of people from all over the world. The tenth cause is the discovery of gold in Colorado and the consequent immigration of people from all over the world.

TABELLER

TILL

HÄLSOVÅRDSNÄMNDENS ÅRSBERÄTTELSE

1932

TABLET

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

190

Tab. 1. Renhållningsanordningar o. d. i Göteborg pr 31 dec. 1932.

Stadsdel	Antal fastigheter		Antal fastigheter med (delvis) vattenkiosetter	Antal fastigheter med (delvis) torkiosetter	Antal stall	Antal fähus	Antal svinhus
	där renhållningsverket hämtat lättn e. avfall	där enskild ombesörjt renhållningen					
Nordstaden		92	166	80	—	—	—
Inom Vallgraven		92	292	124	1	—	—
Pustervik, Masthugget och Kommandantsängen		8	243	115	3	—	—
Haga		2	67	213	1	—	—
Annedal och Änggården		13	195	237	7	2	2
Landala		7	142	144	3	—	—
Vasastaden, Lorensberg och Johanneberg		13	484	50	5	—	—
Heden		11	140	54	6	—	—
Stampen och Gullbergsvass... ..		111	106	146	17	—	—
Olskroken m. m.		141	834	290	24	28	17
Stigberget, Olivedal och Slottsskogen		20	187	374	2	1	—
Majorna		54	626	595	21	6	7
Nya Varvet		42	11	32	1	1	1
Lundby		840	217	1294	89	96	68
Örgryte		371	818	910	75	37	19
Utbynäs m. m.		171	63	108	10	17	7
Summa	7521	1988	4591	4766	265	188	121

Tab. 2. Av hälsopolisen anhallna och oskadliggjorda födoämnen under år 1932.

V a r u s l a g	Vikt i kg.	Antal kassationer					Därav på grund av		
		vid import	å torg eller i fisk- hall	i upp- lagsma- gasin	i char- kuteri- verkstad	i han- delslo- kal	Summa	för- skäm- ning	mögel, förel- ning o. d.
Färskt kött och organ av storboskap	216,5	—	—	1	2	7	7	3	—
D:o av häst	70	—	—	1	—	—	1	—	—
D:o av kalv	163	—	—	2	—	3	3	—	—
D:o av får	17	—	—	1	—	—	1	—	—
D:o av svin	101	—	—	1	—	8	—	8	1
Salt eller rökt kött	2864	2	—	13	6	14	32	2	1
Korv eller andra av kött beredda varor	45,5	—	—	1	—	7	7	1	—
Fisk, färsk	552	—	7	—	—	1	8	—	—
Skaldjur	978,5	—	4	1	—	6	11	—	—
Vegetabilier	95,4	—	—	4	—	2	6	5	—
Andra födoämnen	613,4	3	1	4	—	4	12	5	1
Summa	5716,3	5	12	29	8	52	77	26	3

Tab. 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett under år 1932.

Varans ursprungsland	Undersökta varor och varornas vikt										Summa kg.	Godkända och stämplade kg.	Re- expor- terade kg.	Be- slag- tagna kg.
	Fruset kött av häst kg.	Saltade tarmar kg.	Salt och rökt kött och organ av nötkreatur, får, svin, häst kg.	Kött av ren kg.	Kött och organ av hare, fågel kg.	Korv kg.	Köttkon- server, pastejer, köttextrakt och kött- soppor kg.	Smält djurfett kg.						
Argentina	—	—	6,852	—	—	—	27,616,4	39,959	74,427,4	74,427,4	—	—	—	
Australien	—	—	—	—	—	—	1,222,6	—	1,222,6	1,222,6	—	—	—	
Belgien	—	—	—	—	333	—	—	6,148	6,481	6,481	—	—	—	
Brasilien	—	—	—	—	—	84	—	—	84	84	—	—	—	
Canada	—	10,000	—	—	—	—	—	—	10,000	10,000	—	—	—	
Danmark	—	159,307,1	1,1	—	1,128	38	298	870,543	1,081,315,2	1,081,295,3	19,9	—	—	
England	—	72,796,2	229	—	1,744	—	420,8	625	75,815	75,815	—	—	—	
Estland	—	1,340	—	—	—	—	—	—	1,340	1,340	—	—	—	
Finland	—	675	—	37	4,922	—	—	—	5,634	5,634	—	—	—	
Frankrike	—	12,937	140	—	—	120	1,206,38	—	1,326,38	1,326,38	—	—	—	
Holland	—	—	10,837	—	—	—	—	—	13,077	12,937	140	—	—	
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	10,837	10,837	—	—	—	
Italien	—	—	9	—	—	10	3	—	22	22	—	—	—	
Lettland	—	125	—	—	—	—	—	—	125	125	—	—	—	
Norge	—	49,349	158	—	126	—	—	949,620	999,253	999,253	—	—	—	
Ryssland	—	—	—	—	19,486	—	—	—	19,486	19,363	—	—	123	
Tjeckoslovakien ..	—	—	—	—	—	3,9	—	—	3,9	3,9	—	—	—	
Tyskland	—	128,023,9	2,420	—	1,812,5	100,7	40	22,598	154,995,1	153,895,1	—	—	1,100	
Ungern	—	—	—	—	—	69	1,7	—	70,7	68,1	2,6	—	—	
Uruguay	123	254,828	48,227	—	—	150	640	—	640	640	—	—	—	
U. S. A.	—	1,004,9	—	—	—	—	213,5	359,543	663,084,5	662,786,5	91	—	—	
Österrike	—	—	—	—	—	—	—	—	1,004,9	1,004,9	—	—	—	
Summa	123	690,386,1	68,873,1	37	29,551,5	491,6	31,746,38	2,249,036	3,070,244,68	3,068,561,18	253,5	—	1,430	

Tab. 4. Försäljnings-, tillverknings- och

Stadsdelar	Bagerier			Sockerbagerier			Brödbutiker			Char-kuteri- verk- städer			Kött- butiker			Mjölklokaler								
																Butiler				Övriga				
	Antal		Därav i samband med		Lagerlokaler	Mejerier	Huvudsakligen brödfärfar	Ostafärfar	Specefärfar	Summa	i kallare	ovan jord												
	ovan jord	i kallare	Summa	ovan jord									i kallare	Summa										
1. Nordstaden	6	—	6	1	—	1	8	1	9	1	—	1	6	—	6	12	1	13	—	1	1	2	2	1
2. Inom Vallgraven	11	3	14	9	—	9	36	1	37	3	1	4	119	2	121	27	2	29	—	1	—	—	—	1
3. Pustervik, Masthugget och Kommandantsängen..	14	5	19	3	—	3	27	7	34	10	2	12	24	3	27	38	8	46	2	1	3	2	—	—
4. Haga	5	—	5	—	—	—	23	—	23	2	—	2	29	1	30	34	1	35	—	—	3	—	—	—
5. Annedal och Änggården	7	—	7	—	—	—	11	2	13	3	1	4	6	—	6	23	2	25	3	—	—	—	—	—
6. Landala	1	—	1	—	—	—	6	—	6	1	—	1	6	—	6	25	1	26	—	—	—	—	—	—
7. Vasastaden, Lorensberg och Johanneberg	11	10	21	1	2	3	19	16	35	5	—	5	18	2	20	46	11	57	2	—	1	—	2	—
8. Heden	6	2	8	2	—	2	9	3	12	4	1	5	5	1	6	13	4	17	—	—	—	—	—	—
9. Stampen	5	—	5	—	—	—	5	—	5	2	—	2	5	—	5	13	2	15	—	—	1	2	—	—
10. Gullbergsvass ...	2	—	2	—	—	—	3	—	3	—	—	—	2	—	2	6	—	6	—	—	—	—	2	—
11. Olskroken, Gamlestaden, Utbynäs	17	2	19	2	—	2	41	2	43	13	1	14	40	1	41	94	2	96	—	—	2	—	—	—
12. Stigberget, Olive-dal o. Slottsskogen	22	3	25	3	1	4	55	4	59	9	2	11	28	3	31	84	9	93	2	—	4	—	—	—
13. Majorna och Nya Varvet	21	3	24	1	—	1	82	4	86	15	1	16	44	—	44	141	3	144	4	1	19	1	—	—
14. Lundby	12	—	12	—	—	—	25	1	26	6	—	6	26	2	28	58	4	62	23	—	1	—	—	—
15. Lunden	8	—	8	—	—	—	12	—	12	3	—	3	10	—	10	23	1	24	2	1	—	—	—	1
16. Gårda och Böö	11	—	11	—	—	—	21	1	22	6	1	7	28	1	29	41	2	43	3	—	2	1	1	—
17. Krokslätt	1	1	2	—	—	—	5	1	6	—	—	—	8	—	8	25	—	25	6	—	—	—	—	—
Summa	160	29	189	22	3	25	388	43	431	83	10	93	404	16	420	708	53	761	47	5	37	3	8	7
Därav i saluhallarna							8		8				146		146	3		3						

¹⁾ Därav 3 hästköttbutiker. ²⁾ Därav 188 kaffebröds- och konfektyrbutiker. ³⁾ Därav 1 tillverkningslokal för

Näringslokaler den 31 december 1932.

Fisk-butiker	Speceri-butiker		Smör-och ost-butiker		Näringsställen									Chok-lad- och konfekt-fabriker		Margarin- och konserv-fabriker		Vatten-fabriker och brygge-rier			Samtliga lokaler								
					Kaféer			Spis-nings-lokaler			Restau-ranger																		
					ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa											ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa
2	1	3	13	1	14	1	—	1	37	2	39	22	—	22	1	5	6	2	—	2	—	—	—	3	1	4	120	12	132
4	4	8	29	5	34	31	1	32	52	6	58	38	1	39	11	3	14	2	—	2	—	—	—	1	1	2	374	30	404
6	5	11	25	8	33	13	1	14	29	3	32	13	2	15	2	1	3	6	—	6	—	—	—	1	—	1	213	45	258
4	1	5	37	2	39	2	—	2	17	2	19	6	1	7	1	—	1	1	1	2	—	—	—	1	—	1	168	9	177
4	1	5	30	—	30	4	1	5	5	—	5	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	95	7	102
5	2	7	22	2	24	2	—	2	4	—	4	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	74	5	79
5	4	9	36	12	48	2	1	3	15	10	25	8	—	8	4	3	7	—	—	—	—	—	1	—	1	173	71	244	
2	2	4	19	2	21	—	—	—	6	—	6	1	—	1	3	—	3	1	1	2	1	—	—	1	—	1	73	16	89
3	1	4	12	1	13	1	—	1	8	3	11	2	1	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	60	8	68
2	—	2	7	—	7	—	—	—	10	—	10	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	36
9	5	24	76	2	78	4	—	4	23	—	23	7	3	10	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	388	18	356
9	9	28	76	9	85	6	1	7	14	2	16	3	—	3	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	322	43	365
7	6	33	104	1	105	7	—	7	23	1	24	6	—	6	1	—	1	5	—	5	4	—	4	4	—	4	486	19	505
2	4	16	72	10	82	1	—	1	17	—	17	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	238	21	259
4	4	8	21	—	21	1	—	1	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	5	96
6	3	9	26	10	36	3	—	3	10	1	11	1	1	2	—	—	—	3	—	3	—	—	—	1	—	1	159	20	179
4	1	5	21	6	27	—	—	—	2	2	4	3	—	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2	72	11	83
8	53	181	626	71	697	84	5	89	275	32	307	121	9	130	25	12	37	28	2	30	6	—	6	16	2	18	3,092	340	3,432
3	—	3	—	—	—	32	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

xtgräde. *) Därav 4 tillverkningslokaler för glace.

Tab. 5. Sammandrag av resultaten från under år

Provtagningsställe	Antal butiker under året	Antal undersökta mjölkprov	Mjölkens medelfetthalt	ANTAL PROV																
				Fetthalt under 3 %												Surhets				
				Summa	av 100 undersökta	Högst 2 %	2,1 %	2,2 %	2,3 %	2,4 %	2,5 %	2,6 %	2,7 %	2,8—2,9 %	högst 7,5	minst 7,6		minst 8		
																Summa	på 100			
1. Butiker.																				
Arla Mejeri A.-B.	150	868	3,29	19	2,19	—	—	—	—	1	—	2	3	13	867	1	0,12	1		
Hjalmar Svensson	110	610	3,24	58	9,51	—	—	1	1	2	2	5	12	35	610	—	—	—		
Konsumtionsfören. Göteborg...	74	416	3,29	23	5,53	—	—	—	—	—	—	—	1	2	17	415	1	0,24		
A.-B. Mjölkförsäljn. Direkt ...	63	369	3,21	39	10,57	1	—	—	3	1	3	2	4	25	367	2	0,54	—		
Johan Eliasson.....	32	198	3,26	18	9,09	—	—	1	—	1	1	3	1	10	198	—	—	—		
A.-B. H. Algotssons Mjölkf....	32	192	3,22	13	6,77	—	—	—	—	—	—	—	2	11	191	1	0,52	—		
Centralmejeriet W. Karlsson...	27	145	3,14	27	18,62	—	—	1	1	1	2	4	3	15	143	2	1,38	1		
A.-B. Majornas Ångbageri.....	27	132	3,25	9	6,82	—	—	—	—	—	—	2	3	4	132	—	—	—		
Faganders Mejeri A.-B.	13	80	3,48	6	7,50	—	—	—	—	—	—	—	1	5	80	—	—	—		
Sjöviks Mejeri A.-B.	12	89	3,21	5	5,62	—	—	—	—	2	—	—	1	2	89	—	—	—		
Olof Askklunds Ångbageri A.-B.	6	27	3,32	3	11,11	—	—	—	—	—	—	1	—	1	27	—	—	—		
Kaleb Petterson	5	34	3,26	2	5,88	—	—	—	—	—	—	—	—	2	33	1	2,65	1		
Kungsbackaortens Mejeriför....	5	72	3,26	1	1,39	—	—	—	—	—	—	—	—	1	72	—	—	—		
David Edman	5	43	3,27	14	32,56	—	1	—	—	2	—	—	5	6	43	—	—	—		
Ernst Petterson	4	24	3,30	2	8,33	—	—	—	—	—	—	—	1	1	23	1	4,17	—		
Magnus Edman	4	26	3,20	3	11,54	—	—	—	—	—	—	—	1	2	26	—	—	—		
Göran Öhrberg	4	25	3,19	3	12,00	—	—	—	—	—	—	—	—	2	25	—	—	—		
Övriga butiksinnehavare	188	1,351	3,23	184	10,63	2	1	2	2	7	13	19	18	120	1,343	8	0,59	1		
Summa	761	4,701	3,24	428	9,53	3	2	5	7	19	23	40	57	272	4,684	17	0,36	5		
2. Mejerier, produktionsstäl- len och fordon. Leveran- törer till:																				
Arla Mejeriaktiebolag		2,872	3,27	438	15,22	4	—	4	4	25	31	43	68	259	2,741	131	4,57	85		
Hjalmar Svensson		3,579	3,21	774	21,63	15	5	6	19	38	78	104	140	369	3,300	279	7,80	175		
A.-B. Mjölkförsäljn. Direkt ...		1,106	3,20	190	17,18	1	3	1	6	7	12	22	30	108	1,047	59	5,33	38		
Johan Eliasson		770	3,21	170	22,08	3	—	4	8	3	15	22	27	88	734	36	4,68	16		
A.-B. H. Algotssons Mjölkf....		604	3,24	78	12,91	2	—	1	2	4	3	4	14	48	558	46	7,78	35		
Centralmejeriet, W. Karlsson...		762	3,10	231	30,31	5	1	4	2	10	21	22	44	122	719	43	5,64	21		
Faganders Mejeri A.-B.....		99	3,47	1	10,10	—	—	—	—	—	—	—	—	1	97	2	2,02	—		
Summa		9,792	3,24	1,882	19,22	30	9	20	41	87	160	217	323	995	9,196	596	6,09	368		
3. Sjukhusen.																				
Mjölkleveranser		532	3,23	16	3,01	—	—	—	—	—	—	—	1	1	14	528	4	0,75	1	
Samtliga ovanstående prov		15,025	3,24	2,326	15,48	33	11	25	48	106	183	258	331	1,281	14,408	617	4,11	374		

32 utförda undersökningar av mjölk och gräde.

SKUMMAD MJÖLK														Antal prov gräde					
Kategori		Reduktas avfärgningstid					Katalas, syreavgång på 2 timmar					Smutshalt		Långtidspastöriserad	Kaffegräde		Vispgräde		
Summa	på 100	minst 3 tim.	inom 3 tim.			högst 3 kbcm.	minst 3,5 kbcm.				ej bottensats	bottensats			Summa	Fetthalt under 12 %	Medelfetthalt %	Summa	Medelfetthalt %
			Summa	på 100	inom 1 tim.		Summa	på 100	minst 4,5 kbcm.			Summa	på 100						
—	—	858	10	1,27	1	0,12	—	—	—	—	—	868	—	—	868	211	20,53	—	—
—	—	608	2	0,33	—	—	—	—	—	—	—	609	1	0,16	610	155	19,67	3	51,63
1	0,24	413	3	0,73	1	0,24	21	7	1,68	2	0,46	416	—	—	388	95	19,40	1	50,40
2	0,54	369	—	—	—	—	—	—	—	—	—	369	—	—	369	115	18,45	—	—
—	—	198	—	—	—	—	6	2	1,01	2	1,01	198	—	—	190	15	19,20	4	49,77
—	—	189	3	1,56	—	—	13	—	—	—	—	192	—	—	179	58	18,89	—	—
1	0,69	145	—	—	—	—	10	2	1,38	1	0,69	145	—	—	133	40	19,47	—	—
—	—	130	2	1,52	—	—	—	—	—	—	—	132	—	—	132	38	19,58	1	40,80
—	—	78	2	2,50	1	1,25	46	34	42,50	24	30,00	77	3	3,75	—	22	23,76	—	—
—	—	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	—	—	89	10	23,08	2	52,05
—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	27	7	20,00	—	—
1	2,65	31	3	8,82	2	5,88	15	3	8,82	3	8,82	34	—	—	16	5	21,28	1	49,70
—	—	66	6	8,33	3	4,17	—	—	—	—	—	72	—	—	72	7	21,20	—	—
—	—	41	2	4,65	2	4,65	—	—	—	—	—	43	—	—	43	8	24,75	—	—
—	—	24	—	—	—	—	21	1	4,17	—	—	24	—	—	2	6	20,70	—	—
—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	26	7	20,23	—	—
—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	25	7	20,63	1	53,90
2	0,15	1,311	40	2,96	8	0,59	533	65	4,81	25	1,85	1,344	7	0,52	753	288	20,12	13	49,67
7	0,15	4,628	73	1,55	18	0,38	665	114	2,43	57	1,21	4,690	11	0,23	3,922	1,094	20,61	26	49,74
84	2,97	2,319	553	19,25	246	8,22	2,454	418	14,55	229	7,97	2,716	156	5,44	—	—	—	—	—
61	4,50	2,371	1,208	33,75	604	16,88	3,034	545	15,23	306	8,55	3,178	401	11,20	—	—	—	—	—
41	3,80	843	263	23,78	116	10,49	1,021	85	7,69	36	3,25	1,082	24	2,17	—	—	—	—	—
7	0,91	640	130	16,88	28	3,64	688	82	10,65	33	4,29	741	29	3,77	—	—	—	2	45,50
31	5,13	475	129	21,36	69	11,42	523	81	13,41	22	3,81	578	26	4,30	—	—	—	—	—
26	3,41	616	146	19,16	57	7,48	686	76	9,97	28	3,67	679	83	10,89	—	—	—	1	51,50
—	—	99	—	—	—	—	36	63	63,64	40	4,34	97	2	2,02	—	2	24,00	—	—
350	3,57	7,363	2,429	24,81	1120	11,44	8,442	1,350	13,79	694	7,09	9,071	721	7,36	—	2	24,00	3	49,00
4	0,75	530	2	0,38	2	0,38	—	—	—	—	—	532	—	—	532	91	17,23	15	47,66
361	2,40	12,521	2,504	16,67	1140	7,59	9,107	1,464	9,74	751	5,00	14,293	732	4,87	4,454	1,187	20,61	44	48,80

Tab. 6. Födelsor i Göteborg år 1932, med fördelning på månader.

	Levande födda					Dödfödda					Summa födda	Därav utom äkten- skap
	inom		utom		S:a	inom		utom		S:a		
	äktenskap					äktenskap						
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.				
Januari	104	110	13	22	249	5	—	2	1	8	257	38
Februari	114	106	23	17	260	3	5	1	—	9	269	41
Mars	113	84	30	17	244	5	2	3	—	10	254	50
April	94	141	29	19	233	—	1	—	1	2	285	49
Maj	110	121	35	32	298	1	3	—	1	5	303	68
Juni	128	89	26	33	276	2	—	3	—	5	281	62
Juli	105	110	19	7	241	4	1	1	—	6	247	27
Augusti	118	107	18	17	260	3	2	—	—	5	265	35
September	106	91	16	21	234	1	4	2	—	7	241	39
Oktober	119	104	18	11	252	2	3	—	—	5	257	29
November	108	94	21	13	236	2	3	—	2	7	243	36
December	108	111	23	14	261	2	3	1	—	6	267	43
Summa	1,327	1,268	276	223	3,094	30	27	13	5	75	3,169	517

Tab. 7. Födelsor i Göteborg år 1932, med fördelning på församlingar.

	Levande födda					Dödfödda					Summa födda	Därav utom äkten- skap
	inom		utom		S:a	inom		utom		S:a		
	äktenskap					äktenskap						
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.				
Domkyrko	39	43	33	29	144	2	—	4	—	6	150	66
Vasa	48	46	22	14	130	—	1	—	1	2	132	37
Johanneberg	81	82	14	13	190	—	1	2	—	3	193	29
Christine	52	46	17	13	128	3	1	1	2	7	135	33
Haga	44	43	12	9	108	1	—	—	—	1	109	21
Annedal	81	61	14	10	166	3	1	3	—	7	173	27
Masthugget	47	54	21	11	133	1	—	—	—	1	134	32
Oskar Fredrik	138	132	26	21	317	3	2	1	1	7	324	49
Karl Johan	264	244	41	34	583	4	8	2	—	14	597	77
Gamlestaden	202	186	24	21	433	6	4	—	—	10	443	45
Lundby	145	138	22	23	328	4	5	—	—	9	337	45
Örgryte	183	190	30	25	428	3	4	—	1	8	436	56
Tyska	3	3	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—
Summa	1,327	1,268	276	223	3,094	30	27	13	5	75	3,169	517

Tab. 8. Befolkningens rörlighet inom Göteborgs stads församlingar år 1932.

	Folkmängd 31/12 1931	Ingångna äktenskap	Lev. födda		Döda	Överskott av			Folkmängd 31/12 1932
			alla	därav utom äkten- skap		levande födda + döda -	inflyttade + utflyttade -		
Domkyrko	12,815	146	144	62	139	+ 5	- 332	12,488	
Vasa	16,917	155	130	36	166	- 36	- 617	16,264	
Johanneberg	17,723	160	190	27	284	- 94	+ 434	18,063	
Christine	11,187	107	128	30	119	+ 9	- 218	10,978	
Haga	10,778	116	108	21	171	- 63	+ 76	10,791	
Annedal	16,854	130	166	24	187	- 21	- 642	16,191	
Masthugget.....	11,142	106	133	32	121	+ 12	- 126	11,028	
Oskar Fredrik	25,784	200	317	47	248	+ 69	- 851	25,002	
Karl Johan.....	39,079	294	584*	75	355	+ 229	+ 2,044	41,352	
Gamlestaden	33,688	214	433	45	253	+ 180	+ 318	34,186	
Lundby	22,534	162	328	45	203	+ 125	+ 509	23,168	
Örgryte	28,978	242	428	55	300	+ 128	+ 1,968	31,074	
Tyska	800	3	6	-	9	- 3	+ 44	841	
Summa	248,279	2,035	3,095	499	2,555	+ 540	+ 2,607	251,426	

*) Levande födda 583. Därtill kommer 1 man född 10/11 1930 i Ville de Luxembourg, men ej anmäld härstädes förrän 31/10 1932.

Tab. 9. Dödligheten i Göteborg år 1932 inom den mantalsskrivna befolkningen, uppdelad i församlingar.

Församling	Antal invånare (vid mtskr. för 1932)	Antal döda	Döda pro mille
Gamlestaden	33,822	234	6,9
Lundby	22,730	187	8,2
Karl Johan	39,198	324	8,2
Oskar Fredrik	25,121	216	8,6
Vasa	16,721	145	8,6
Johanneberg.....	16,296	152	9,3
Örgryte.....	28,967	276	9,5
Domkyrko	12,610	125	9,9
Annedal	16,310	164	10,0
Christine och Tyska*)	10,802	118	10,9
Masthugget	10,920	120	11,0
Haga.....	10,880	156	14,3
Arbets-, försörjningsinrättningar o. d.....	1,707	169	99,0
Summa	246,084	2,386	9,7

*) Invånarna i Tyska församlingen äro fördelade på de församlingar, inom vilka de mantalsskrivits.

Tab. 11. Obligatoriskt anmälda smittosamma sjukdomar i Göteborg månadsvis år 1932.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
Skarlakansfeber	41	45	55	72	76	38	9	12	14	60	65	53	540
Difteri	13	28	24	10	17	6	3	2	3	4	13	85	208
Tyfoid	—	—	—	—	—	1	8	1	4	—	—	—	14
Paratyfoid	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	5
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Akut barnförslämning	6	—	—	—	—	—	2	6	3	5	1	—	23
Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	5
Sömnsljuka	2	2	1	—	2	1	—	—	1	—	—	1	10
Undulantfeber	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Malaria	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Summa	62	75	82	82	95	46	24	24	28	70	82	139	809

Tab. 12. Vissa smittosamma sjukdomar i Göteborg åren 1923—1932.

(Obs. Fall av mässling, kikhosta, influensa och påssjuka ha anmälts endast av distriktsläkarna.)

	1923		1924		1925		1926		1927		1928		1929		1930		1931		1932	
	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda
Skarlakansfeber	117	1	144	—	118	—	305	2	290	3	224	2	175	3	211	1	204	—	540	2
Difteri	183	9	157	7	158	7	134	3	293	11	300	12	201	14	349	11	389	10	208	5
Tyfoid	28	7	94	17	32	6	15	1	15	2	8	3	12	—	9	2	5	—	14	1
Paratyfoid	11	—	17	1	381	9	128	3	11	—	10	1	91	3	20	2	16	2	5	—
Rödsot	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—	—
Akut barnförflämning	1	1	4	2	25	4	3	1	8	—	4	—	7	1	9	1	13	2	1	6
Epidemisk hjärnfeber	4	3	9	6	5	5	2	2	6	3	10	1	4	3	8	8	4	—	5	—
Sömnsjuka	17	7	14	1	5	4	2	1	3	2	9	—	6	—	3	1	5	3	8	6
Undulantfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	2	—	1	—
Malaria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Mässling	736	12	557	27	19	1	4	—	1,286	34	110	6	5	—	171	1	520	6	35	—
Kikhosta	460	14	526	12	288	25	249	9	415	13	46	—	215	8	278	5	130	6	444	9
Epidemisk influensa	1,568	3	2,180	29	3,442	112	1,431	33	3,572	95	2,256	22	2,936	55	2,029	18	3,588	70	2,557	21
Påssjuka	22	—	161	—	286	—	40	—	78	1	7	—	64	—	273	—	22	—	7	—

Tab. 13. Antalet dödsfall i Göteborg i smittosamma sjukdomar samt i de viktigare sjukdomsgrupperna åren 1923—1932.

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Skarlakansfeber	1	—	—	2	3	2	3	1	—	2
Difteri	9	7	6	3	11	12	14	11	10	5
Tyfoid	7	17	7	1	2	3	—	2	—	1
Paratyfoid	—	1	9	3	—	1	3	2	2	—
Rödsot	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—
Akut barnförlamning	1	2	4	1	—	—	1	1	2	6
Epidemisk hjärnfeber	3	6	5	2	3	1	3	8	—	—
Sömnsjuka	7	1	4	1	2	—	—	1	—	6
Mässling	12	27	1	9	34	6	—	1	6	—
Kikhosta	14	12	25	—	13	—	8	5	6	9
Epidemisk influensa	3	29	112	33	95	22	55	18	70	21
Varfeber	30	28	37	26	38	47	29	52	28	39
Barnsängsfeber	4	3	—	2	—	3	2	5	4	6
Lungtuberkulos	345	314	302	254	284	264	268	304	299	232
Annän tuberkulos	70	75	82	64	63	68	50	47	46	43
Cirkulationsorganens sjukdomar	426	464	494	472	527	530	579	635	639	606
Svulster	287	281	304	327	299	286	350	388	361	388
Alderdomssjukdomar	180	158	159	158	202	172	221	205	250	209
Andningsorganens sjukdomar (utom tuberkulos)	184	217	173	163	131	187	167	178	174	194
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar	130	155	147	146	148	134	165	150	169	196
Matsmättningsorganens sjukdomar	121	93	104	117	136	99	123	138	119	112
Urinorganens sjukdomar	94	101	80	84	103	108	128	115	109	113

Tab. 14. Uppgift från 12 distriktsläkare månadsvis ang.

		Januari
1	Vattenkoppor. <i>Varicellæ</i>	9
2	Mässling. <i>Morbilli</i>	2
3	Skarlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	15
4	Rash. <i>Roseola febrilis</i>	—
5	Tyfoid och paratyfoid. <i>Typhus abdominalis et paratyphus</i>	—
6	Pässjuka. <i>Parotitis</i>	2
7	Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	243
8	Kikhosta. <i>Pertussis</i>	34
9	Difteri. <i>Diphtheria</i>	4
10	Strypsjuka. <i>Croup</i>	—
11	Rosfeber. <i>Erysipelas</i>	5
12	Varfeber. <i>Pyæmia</i>	—
13	Dröppel. <i>Gonorrhoea</i>	1
14	Epidemisk hjärnfeber. <i>Meningitis cerebrospinalis epidemica</i>	—
15	Barnförlamning. <i>Poliomyelitis ant. acuta</i>	4
16	Fyllerigalenskap. <i>Delirium tremens</i>	1
17	Hjärt- och hjärtsäcksinflammation. <i>Endo- et Pericarditis</i>	5
18	Luftstrupskatarr. <i>Laryngitis catarrhalis</i>	25
19	Lungkatarr. <i>Bronchitis</i>	272
20	Lunginflammation. <i>Pneumonia</i>	32
21	Lungsäcksinflammation. <i>Pleuritis</i>	8
22	Halsfluss. <i>Angina tonsillaris</i>	176
23	Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	40
24	Akut tarmkatarr. <i>Enteritis acuta</i>	66
25	Gulsot. <i>Icterus catarrhalis</i>	5
26	Blindtarmsinflammation. <i>Typhlitis, Perityphlitis</i>	20
27	Bukhinneinflammation. <i>Peritonitis</i>	1
28	Blåskatarr. <i>Cystitis</i>	31
29	Njurinflammation. <i>Nephritis</i>	6
30	Muskelreumatism. <i>Rheumatismus muscularis</i>	120
31	Ledgångsreumatism. <i>Rheumatismus articularis</i>	21
32	Multiformt erytem. <i>Erythema multiforme</i>	—
33	Knölros. <i>Erythema nodosum</i>	9
34	Nässelutslag. <i>Urticaria</i>	16
35	Bältros. <i>Herpes zoster</i>	8
36	Förgiftningssjukdom. <i>Intoxicatio</i>	—
37	Annan sjukdom. <i>Morbus al Causæ</i>	54
Summa		1,235

av dem iakttagna sjukdomsfall i Göteborg år 1932.

Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	S:a
3	12	37	12	13	4	—	4	13	12	7	126
5	2	—	8	9	2	2	1	4	—	—	35
24	23	28	15	15	3	8	7	25	35	31	229
—	5	1	—	—	—	—	—	1	1	—	8
—	—	—	—	1	3	3	2	1	—	—	10
—	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	7
196	478	699	279	91	13	46	76	102	177	157	2,557
31	24	24	32	61	26	43	23	45	55	46	444
14	12	13	4	1	2	—	—	3	9	20	82
4	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7
6	9	5	7	5	1	2	1	3	2	1	47
1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3
—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	3	1	2	1	—	11
1	—	—	—	1	2	—	1	—	1	1	8
3	8	8	2	2	2	13	3	2	4	3	55
25	44	44	28	17	9	14	16	26	25	24	297
319	373	299	214	183	128	141	149	244	318	313	2,953
40	33	36	35	21	11	10	10	10	22	18	278
7	17	9	13	9	14	12	5	4	14	9	121
151	255	157	134	127	68	90	92	105	143	113	1,611
28	27	40	28	26	18	25	35	21	33	37	358
77	88	65	54	50	59	114	66	55	57	64	815
3	8	11	4	7	5	6	5	5	11	5	75
14	15	21	13	15	9	20	12	19	21	17	196
2	5	4	2	2	1	2	2	1	1	—	23
27	19	14	20	21	15	22	20	16	30	21	256
8	5	12	10	10	9	9	6	10	10	9	104
118	152	118	102	99	62	83	67	107	134	100	1,262
24	34	33	22	23	21	16	16	22	26	17	275
1	2	2	4	1	—	—	1	—	3	1	15
13	15	18	7	8	1	1	3	3	9	9	96
18	22	13	17	12	13	20	12	14	24	11	192
12	11	6	10	7	13	13	8	9	12	6	115
—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	4
75	99	72	69	79	31	66	68	64	79	79	835
1,250	1,803	1,791	1,145	917	548	784	714	937	1,273	1,120	13,517

Tab. 15. Dödsfall i Göteborg år 1932 med fördelning efter döds-

Dödsorsak	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
A. Nati Vivi.										
I. Vitia primæ conformationis. Morbi neonatorum.										
001. Vitia primæ.....	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—
0100. Debilitas congenita	10	11	—	—	—	—	—	—	—	—
0200. Partus præmaturus.....	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—
0300. Aliæ causæ mortis neonatorum	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	28	30	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Morbi senectutis.										
0500. Marasmus senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0600. Gangræna senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Morbi infectionis.										
1000. Febris typhoidea	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1090. Scarlatina.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
1100. Pertussis	4	1	1	2	1	—	—	—	—	—
1110. Diphtheria	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—
1120. Influenza cum ægrotatione pulmonis.....	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—
1121. Influenza sine ægrotatione pulmonum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1150. Gastro-enteritis acuta infectiosa	2	1	—	1	2	—	—	—	2	—
1200. Febris rheumatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1210. Erysipelas	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
1220. Septichæmia. Pyoseptichæmia	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—
1230. Poliomyelitis anterior acuta.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
1240. Encephalitis epidemica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1300. Tetanus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1310. Actinomycosis.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1400. Tuberculosis pulmonis, laryngis	—	—	1	1	1	1	1	1	2	1
1410. » meningum, cerebri	—	—	—	1	3	1	3	1	—	1
1420. » intestini, peritonei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1430. » urogenitalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1440. » ossium, articularum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1450. » miliaris.....	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—
1500. Lymphogranulomatosis maligna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1521. Syphilis acquisita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1600. Aliæ infectiones	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	9	3	3	7	9	8	8	3	6	4

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsak	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
IV. Morbi systematis hæmopoëtici et sanguinis et diatheses hæmorrhagicæ.										
2000. Anæmia perniciosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2010. Leuchæmia	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
2020. Pseudoleuchæmia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
2040. Purpura. Morbus maculosus Werlhofii.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
2050. Alii morbi sanguinis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	1	—	—	1	—	1	—	1	2
V. Morbi nutritionis et secretionis internæ.										
2360. Diabetes mellitus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2370. Morbi glandulæ pituitariæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2390. Morbus Basedowii.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2460. Alii morbi nutritionis et secretionis internæ	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
VI. Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum.										
2600. Hæmorrhagia cerebri. Hæmorrhagia meningum	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2610. Abscessus cerebri. Meningitis purulenta.....	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—
2630. Epilepsia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2660. Alii morbi systematis nervosi.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
2700. Dementia paralytica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2750. Alii morbi mentis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2800. Otitis	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
2810. Alii morbi organorum sensoriorum	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Summa	1	2	1	1	—	—	1	—	2	1
VII. Morbi organorum circulationis.										
3000. Pericarditis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
3010. Thrombo-endocarditis acuta.....	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2
3020. Endocarditis chronica	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
3030. Myocarditis chronica	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
3040. Arteriosclerosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3041. Aneurysma aortæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3042. Alia aneurysmata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3050. Thrombosis. Embolia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3070. Alii morbi organorum circulationis.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	1	—	2	—	1	—	2	5

levnadsålder														Summa				
15—20 år		20—30 år		30—40 år		40—50 år		50—60 år		60—70 år		70—80 år		över 80 år	Man- kön	Kvinn- kön	Båda	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.				kv.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	4	5	9	14
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3	1	3	1	—	4	6	10
—	—	—	—	4	1	2	2	4	4	4	8	5	11	1	6	35	46	81
1	—	1	—	2	1	7	2	4	4	8	8	11	5	2	5	39	29	68
—	—	2	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	6	1	7
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	2	2	4
—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	2	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	2	2	4
1	—	4	2	3	5	12	6	9	9	18	20	18	21	4	15	97	97	194
—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	2	1	4	1	—	6	9	15
—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	3
2	—	4	—	1	2	4	2	1	1	1	4	—	—	1	—	14	9	23
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	1	—	5	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2
—	—	—	1	1	1	4	1	1	—	4	2	—	1	1	—	11	5	16
—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	3	3	1	1	—	—	7	5	12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	2	1	—	1	2	5	6	11
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	1	—	2	3	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	2	—	1	—	4	6	10
2	1	5	1	5	6	15	5	5	7	15	14	6	9	8	3	63	49	112
—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	2	5	7
1	1	3	3	2	—	9	7	8	4	11	8	6	6	—	8	40	38	78
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	6	2	2	2	3	9	11	20
—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	4	6
1	1	4	5	3	—	12	9	12	6	13	15	8	8	2	12	55	58	113
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	9	—	3	—	16	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2
—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	4	1	9	—	3	—	16	4	20

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsak	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
XII. Morbi gravidarum et puerperarum.										
5500. Placenta prævia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5600. Eclampsia gravidarum et parturientium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5610. Septichæmia puerperalis post partum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5620. Septichæmia puerperalis post abortum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5700. Alii morbi e graviditate et partu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII. Morbi ossium et articulorum.										
6000. Osteomyelitis. Periostitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Morbi systematis cutanei et subcutanei.										
6500. Dermatitis acuta. Eczema	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
6520. Alii morbi systematis cutanei et subcutanei...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
XV. Tumores.										
7000. Carcinoma oris et linguæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7010. » ventriculi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7020. » intestini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7030. » uteri et ovariorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7040. » mammæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7090. » aliorum organorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7510. Sarcoma ossium	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
7520. » viscerum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7550. » aliorum organorum	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
7600. Melanosarcoma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7700. Alii tumores	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	—	—	—	—	—	1	1	—	1
XVII. Mors violenta, non naturalis. Casus mortiferi.										
8500. Submersio	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—
8510. Suffocatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8520. Combustio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8570. Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	—	—	—	—	2	1	1	2	2	—
8580. Vulnus punctum, incisum, scissum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Transport	—	—	—	—	2	1	3	2	3	—

Levnadsålder														Summa				
15—20 år		20—30 år		30—40 år		40—50 år		50—60 år		60—70 år		70—80 år		över 80 år		Man- kön	Kvinn- kön	Båda
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			
—	—	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5
—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5
—	1	—	7	—	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	19
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2
—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2	—	2	—	—	—	6	1	7
—	—	—	—	1	1	7	2	14	9	18	23	15	18	4	8	59	61	120
—	—	—	—	—	1	3	2	5	5	8	9	2	12	3	7	16	36	52
—	—	—	1	—	4	—	7	—	5	—	7	—	8	—	1	—	33	33
—	—	—	—	—	2	—	9	—	4	—	10	—	5	—	—	—	30	30
—	1	—	—	1	—	2	2	11	6	15	15	17	16	2	2	48	42	90
1	—	—	—	—	1	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	5	4	9
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	1	3	4
—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	1	2	—	—	—	1	—	5	10
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	1	1	3	1	3	3	5	5	3	1	4	—	1	12	20	32
1	1	—	2	5	11	12	26	34	42	50	70	38	63	10	19	152	236	388
—	1	3	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10	1	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	1	3
1	—	3	—	4	—	4	3	1	—	4	1	3	8	—	5	25	20	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
1	1	7	—	4	—	7	3	2	—	6	2	4	8	—	5	39	22	61

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsak	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Transport	—	—	—	—	2	1	3	2	3	—
8600. Intoxicatio acuta:										
A. Kolos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Lysgas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E. Frätande ämnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
G. Andra ämnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	2	1	3	2	3	—
Suicidium.										
8700. Submersio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8710. Strangulatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8720. Contusio. Laceratio. Vuln. contusum. Fractura	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8730. Vulnus punctum, incisum, scissum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8740. » sclopetarium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8750. Veneficium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8790. Alii modi suicidii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Homicidium.										
8800. Homicidium neonati	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8810. » alii	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Summa	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Summa	56	46	12	13	21	13	16	12	15	14
	102		25		34		28		29	

Tab. 16. Dödsfall i Göteborg år 1932 med fördelning efter sjukdoms

Dödsorsaker	Januari			Februari			Mars			April			Maj			Juni			Juli		
	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a
Vitia primæ conformationis, Morbi neonatorum	2	5	7	3	2	5	3	1	4	3	2	5	4	4	8	1	6	7	—	1	
Morbi senectutis	5	17	22	2	6	8	7	14	21	6	11	17	7	16	23	5	15	20	6	13	1
» infectionis	16	19	35	14	13	27	16	19	35	20	27	47	20	23	43	18	16	34	14	17	3
» systematis hæmopoëtici et sanguinis et diatheses hæmorrhagicæ	—	2	2	1	2	3	1	3	4	—	1	1	—	—	—	3	2	5	1	2	
» nutritionis et secretionis internæ	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	3	—	—	—	1	7	8	2	2	
» systematis nervosi. Morbi mentis																					
Morbi organorum sensoriorum	6	5	11	7	9	16	6	13	19	8	5	13	7	7	14	10	14	24	6	7	1
» organorum circulationis	30	39	69	22	28	50	32	24	56	33	26	59	27	25	52	21	27	48	13	21	3
» » respirationis	12	12	24	12	7	19	9	12	21	8	14	22	14	10	24	3	4	7	6	8	1
» » digestionis	4	6	10	5	4	9	13	3	16	6	4	10	6	4	10	5	4	9	2	2	
» » uropoëticorum	9	2	11	8	9	17	7	5	12	6	3	9	5	4	9	4	5	9	3	4	
» » genitalium	—	1	1	1	—	1	2	1	3	1	—	1	—	—	—	3	—	3	—	—	
» gravidarum et puerperarum	—	2	2	—	1	1	—	4	4	—	3	3	—	—	—	—	5	5	—	—	
» ossium et articularum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	
» systematis cutanei et subcutanei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	
Tumores	9	14	23	19	23	42	8	27	35	11	22	33	14	14	28	18	25	43	15	15	3
Mors violenta, non naturalis:																					
Casus mortiferi	5	—	5	9	3	12	3	2	5	—	1	1	—	2	2	2	2	4	5	3	
Suicidium	—	—	—	4	—	4	2	—	2	1	—	1	2	—	2	4	—	4	1	1	
Homicidium	—	—	—	2	1	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	98	124	222	109	108	217	110	129	239	105	121	226	106	110	216	98	133	231	74	96	17

grupper, månader och kvartal (samma omfattning som i tabell 10).

n.	Augusti			September			Oktober			November			December			Kvartal												Summa							
	1:sta			2:dra			3:dje			4:de			1:sta			2:dra			3:dje			4:de			m.			kv.			S:a				
	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.
2	3	5	1	—	1	6	1	7	—	4	4	3	1	4	8	8	16	8	12	20	3	4	7	9	6	15	28	30	58						
5	14	19	6	9	15	—	11	11	7	12	19	2	13	15	14	37	51	18	42	60	17	36	53	9	36	45	58	151	209						
20	17	37	11	11	22	4	13	17	13	19	32	19	15	34	46	51	97	58	66	124	45	45	90	36	47	83	185	209	394						
2	—	2	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	1	1	2	7	9	3	3	6	3	2	5	1	2	3	9	14	23						
—	1	1	1	1	2	1	3	4	1	—	1	1	—	1	—	1	1	2	9	11	3	4	7	3	3	6	8	17	25						
6	13	19	4	10	14	8	15	23	8	9	17	4	9	13	19	27	46	25	26	51	16	30	46	20	33	53	80	116	196						
7	21	33	21	19	40	24	28	52	25	28	53	27	28	55	84	91	175	81	78	159	51	61	112	76	84	160	292	314	606						
4	7	11	3	7	10	10	2	12	8	10	18	8	4	12	33	31	64	25	28	53	13	22	35	26	16	42	97	97	194						
4	4	8	8	4	12	2	2	4	3	4	7	5	8	13	22	13	35	17	12	29	14	10	24	10	14	24	63	49	112						
2	3	5	3	1	4	4	5	9	4	8	12	—	9	9	24	16	40	15	12	27	8	8	16	8	22	30	55	58	113						
4	1	5	1	—	1	1	1	2	1	—	1	2	—	2	3	2	5	4	—	4	5	1	6	4	1	5	16	4	20						
—	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	7	7	—	8	8	—	3	3	—	1	1	—	19	19						
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1						
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	1	1						
1	24	35	10	23	33	10	18	28	19	18	37	8	13	21	36	64	100	43	61	104	36	62	98	37	49	86	152	236	388						
8	1	9	2	2	4	2	5	7	1	2	3	5	1	6	17	5	22	2	5	7	15	6	21	8	8	16	42	24	66						
3	—	3	2	1	3	2	—	2	1	—	1	3	—	3	6	—	6	7	—	7	6	2	8	6	—	6	25	2	27						
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4						
8	111	199	73	89	162	75	105	180	91	114	205	87	103	190	317	361	678	309	364	673	235	296	531	253	322	575	1114	1343	2457						

Tab. 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1928—1932.

Olägenhetens natur	Antal behandlade lägenheter				Resultatet av bostadsinspektionens verksamhet 1932				Antal lägenheter							
	Nyttillkomna				Summa behandl. lägenheter		Missförhållandena		Åtgärder		Ärendet		Överlämnat till annan myndigh.			
	Kvar från 1931				avhjälpna		ej avhjälpna		inga		avfört		kvar till följande år			
	1928	1929	1930	1931	1932	avhjälpna	delvis avhjälpna	avhjälpna	vidtagna företrädesvis av	inga	definitivt	tillsvidare	kvar till följande år			
Fukt, alla slag	55	82	76	77	88	10	98	88	2	8	79	11	8	90	1	7
Otillr. isolering eller bristfällig bostadsbeskaffenhet	46	72	62	59	68	9	77	69	—	8	68	1	8	69	1	7
Bristande skötsel	6	1	4	4	10	1	11	9	2	—	—	1	10	11	—	—
Nybyggnadsfukt	2	7	8	14	4	—	4	4	—	—	4	—	—	4	—	—
Husvamp	1	2	2	—	6	—	6	6	—	—	6	—	—	6	—	—
Bristande dager	26	64	40	70	99	7	106	57	14	35	68	3	35	64	88	9
Bristfälliga eldstäder och röckanaler	74	68	46	36	53	6	59	55	2	2	57	—	2	57	—	2
Otillräcklig leverans av centralvärme	1	1	2	3	1	—	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—
Bristfälliga ventilationsanordningar	210	85	305	221	575	48	623	535	27	61	561	1	61	562	—	61
Bristfälliga avloppsledningar	118	83	116	76	76	6	82	75	—	7	74	1	7	75	—	7
Bristfälliga gas- och vattenledningar	48	32	32	35	38	—	38	36	—	2	36	—	2	36	—	2
Bristfälliga eller otillräckliga avträden	7	4	1	5	7	—	7	7	—	—	—	—	—	7	—	—
Bofällighet	35	126	162	172	95	18	113	96	—	17	96	—	17	96	17	—
Bristande underhåll	318	319	202	264	220	29	249	231	3	15	234	—	15	234	2	13
Ohyra och rättor	34	27	47	27	49	—	49	43	2	4	39	6	4	45	—	4
Osnygghet	41	31	31	25	3	—	27	21	4	2	16	9	2	24	2	1
Stank eller osund luft inom lägenheten	9	2	8	5	3	1	4	4	—	—	1	3	4	4	—	—
Overbefolkning	13	49	13	4	23	2	25	12	1	24	8	5	12	12	10	3
Bostadsutrymmen olämpliga för familjer	—	21	31	10	50	4	54	29	1	24	23	7	24	28	25	1
Olägenheter från omgivningen	62	67	69	72	66	4	70	57	7	6	43	21	6	64	—	6
Kyla	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hetta	—	—	—	—	2	—	2	2	—	—	2	—	—	—	—	—
Buller	29	29	29	28	35	3	38	28	6	4	19	15	4	34	—	4
Os och inrykning	6	13	16	9	12	—	12	11	—	1	11	—	1	11	—	1
Stank eller osund luft	27	23	24	31	17	1	18	16	1	1	11	6	1	17	—	15
Olagligt använda utrymmen	62	126	115	114	117	19	136	90	10	36	93	7	36	92	29	15
Bostad i källare och å vind	26	29	48	49	64	5	69	54	2	13	55	1	13	55	6	8
Mörka utrymmen	2	11	6	18	17	3	20	5	4	11	6	3	11	6	10	4
Andra olagliga utrymmen	34	19	61	47	36	11	47	31	4	12	32	3	12	31	13	3
Andra slag av missförhållanden	63	45	30	41	80	1	81	66	2	13	64	4	13	68	3	10
Förfrågningar	40	74	55	86	66	—	66	66	—	—	—	—	—	66	—	—
Klagomålet obefogat	28	34	24	48	29	—	29	—	—	—	—	—	—	29	—	—
Summa	1244	1290	1405	1406	1760	157	1917	1503	75	244	1500	78	244	1654	122	141

Utdrag

ur samfällda hälsovårdsnämndens och första avdelningens
räkenskaper för år 1932.

Ingående balans.

Jan. 1.	An	Kapitalbehållning	229,545: 48
"	"	Förskott av stads-kassan	8,000: —
"	"	Fondmedel	10,883: 84
"	"	Diverse skulder	45,659: 45
			64,543: 29
		Kronor	<u>294,088: 77</u>

Jan. 1.	Per	Fastigheter	207,000: —
"	"	Inventarier	26,000: —
			233,000: —
"	"	Kassa	377: 72
"	"	d:o Importkontrollen	2,676: 75
			3,054: 47
"	"	Överskott och underskott	58,034: 30
		Kronor	<u>294,088: 77</u>

Kapitalbehållning.

Dec. 31.	An	Skattestatens avräkning	2,600: —
"	"	Utgående balans	230,400: —
		Kronor	<u>233,000: —</u>

Jan. 1.	Per	Ingående balans	229,545: 48
"	"	Överskott och underskott	3,454: 52
		Kronor	<u>233,000: —</u>

Överskott och underskott.

Jan. 1.	An	Ingående balans:	
		Brist från 1930 och 1931	58,034: 30
		" " äldre år	3,454: 52
			61,488: 82
Dec. 31.	"	Göteborgs stad:	
		1932 års överskott	4,044: 21
		Kronor	<u>65,533: 03</u>

Dec. 31.	Per	Kassa	58,034: 30
"	"	Skattestatens avräkning	4,044: 21
"	"	Balans: Brist från äldre år	3,454: 52
		Kronor	<u>65,533: 03</u>

Göteborgs stad.

Dec. 31.	An	Skattestatens avräkning:		
		Verkliga utgifter enligt stat	542,763: 50	
" "	"	Kassa, insättning i stadskassan	58,190: 30	
			<u>Kronor</u>	<u>600,953: 80</u>
Jan. 1.	Per	Ingående balans.....	8,000: —	
Dec. 31.	"	Skattestatens avräkning:		
		Verkliga inkomster enligt stat ...	33,890: —	
		Kapitalinkomster enligt stat	2,600: —	36,490: —
" "	"	Kassa, uttagning i stadskassan	532,338: 36	
" "	"	Överskott och underskott.....	4,044: 21	
" "	"	Utgående balans, redovisningsfordran, rest å 1932 års anslag.....	20,081: 23	
			<u>Kronor</u>	<u>600,953: 80</u>

Skattestatens avräkning.

Dec. 31.	An	Göteborgs stad:		
		Verkliga inkomster enligt stat ...	33,890: —	
		Kapitalinkomster enligt stat	2,600: —	36,490: —
" "	"	Verkliga utgifter och inkomster:		
		Nettoutgifter	499,883: 29	
" "	"	Överskott och underskott:		
		Överskott för året	4,044: 21	
" "	"	Utgående balans:		
		Reserverade medel.....	4,946: —	
			<u>Kronor</u>	<u>545,363: 50</u>

Dec. 31.	Per	Göteborgs stad:		
		Verkliga utgifter enligt stat	542,763: 50	
" "	"	Kapitalbehållning:		
		Kapitalutgifter enligt stat	2,600: —	
			<u>Kronor</u>	<u>545,363: 50</u>

Verkliga utgifter och inkomster.

Dec. 31.	An	Avlöningar, arvoden o. d.....	531,315: 24	
" "	"	Skattestatens kapitalutgifter och kapitalinkomster:		
		Avskrivning för året	2,600: —	
			<u>Kronor</u>	<u>533,915: 24</u>
Dec. 31.	Per	Debitorer	34,031: 95	
" "	"	Skattestatens avräkning:		
		Nettodriftsutgifter	499,883: 29	
			<u>Kronor</u>	<u>533,915: 24</u>

Skattestatens kapitalutgifter och kapitalinkomster.

Dec. 31.	An Inventarier, värdeminskning.....	Kronor	2,600: —
Dec. 31.	Per Verkliga utgifter och inkomster.....	Kronor	2,600: —

Utgående balans.

Dec. 31.	An Göteborgs stad:		
	Redovisningsfordran		20,081: 23
" "	Överskott och underskott:		
	Äldre brist		3,454: 52
" "	Kassa.....		739: 75
" "	"		1,047: 31
" "	Fastigheter	207,000: —	
" "	Inventarier	23,400: —	230,400: —
		Kronor	255,722: 81
Dec. 31.	Per Skattestatens avräkning:		
	Reserverade medel.....	4,946: —	
	Fondmedel	11,133: 84	
	Diverse skulder	9,242: 97	25,322: 81
" "	Kapitalbehållning		230,400: —
		Kronor	255,722: 81

Jämförelse mellan stat och bok för år 1932
för samfällda hälsovårdsnämnden och första avdelningen.

	För året enl. stat	För året enl. bok	Reservationer till följande år	Överskott + Underskott —
Verkliga utgifter.				
1. Samfällda hälsovårdsnämnden:				
c) avlöningar, arvoden o. d.	47,210 —	47,210 —	— —	— —
f) hyror och arrenden.....	5,530 —	5,342 50	— —	+ 187 50
i) inventariers inköp och underhåll	1,300 —	1,803 34	— —	— 503 34
j) belysning, bränsle, städning, tvätt, renhållning m. m.	5,000 —	4,792 64	— —	+ 207 36
k) skriv- och tryckningskostnader, böcker o. d.	12,000 —	15,901 06	— —	— 3,901 06
x) kostnader av flera slag	4,000 —	5,370 58	— —	— 1,370 58
2. Hälsovårdsnämndens 1:a avdeln.:				
b) räntor	11,150 —	11,400 —	— —	— 250 —
c) avlöningar, arvoden o. d.	109,971 —	108,058 97	— —	+ 1,912 03
d) pensioner och understöd	25,632 —	24,552 —	— —	+ 1,080 —
l) driftkostnader	1,200 —	547 60	— —	+ 652 40
q) forselkostnader	11,000 —	12,173 20	— —	— 1,173 20
x) kostnader av flera slag	8,600 —	15,116 72	— —	— 6,516 72
3. Dispensärcentralen	128,335 —	124,404 31	— —	+ 3,930 69
förslagsanslag för dispensärverksam- heten	65,000 —	56,947 98	2,270 —	+ 5,782 02
Barnabo Furuhöjd.....	6,000 —	3,324 —	2,676 —	— —
4. Sommarsanatoriet Sandarna	21,909 —	20,802 12	— —	+ 1,106 88
5. Karantäns- och desinfektionsan- stalten i hamnen.....	15,330 —	16,200 49	— —	— 870 49
6. Kontroll över födoämnen	50,746 50	47,117 73	— —	+ 3,628 77
e) beklädnad och beväpning.....	400 —	400 —	— —	— —
7. Ränta å fastigheters och inven- tariers bokförda värde	9,850 —	9,850 —	— —	— —
8. Avskrivning å byråns inventarier avskrivning å dispensärcentralens in- ventarier	2,100 — 500 —	2,100 — 500 —	— — — —	— — — —
	542,763 50	533,915 24	4,946 —	+ 18,487 65 — 14,585 39
Verkliga inkomster.				
d) bidrag till och ersättning för sär- skilda kostnader	2,500 —	3,442 91	— —	+ 942 91
e) avgift å handel och sjöfart	2,000 —	2,753 90	— —	+ 753 90
g) grundlegor, tomtören, hyror och arrenden	1,200 —	1,200 —	— —	— —
i) räntor och kapitalavbetalningar...	11,150 —	11,400 —	— —	+ 250 —
j) inkomster av flera slag	1,500 —	1,135 14	— —	— 364 86
ersättning för naturaförmåner.....	15,540 —	14,100 —	— —	— 1,440 —
	33,890 —	34,031 95	— —	+ 1,946 81 — 1,804 86
Kapitalinkomster.				
Skattestat: avskrivn. å inventarier...	2,600 —	2,600 —	— —	— —

Sammandrag:

Verkliga utgifter	+ 3,902: 26
Verkliga inkomster.....	+ 141: 95
Överskott	4,044: 21

6000172010

Göteborgs universitetsbibliotek

